

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta filozofická

Bakalářská práce

**Bezpečnostní a strategická spolupráce USA s arabskými státy
v Perském zálivu**

Tomáš Hait

Plzeň 2019

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Studijní program Mezinárodní teritoriální studia

Studijní obor Mezinárodní vztahy – britská a americká studia

Bakalářská práce

**Bezpečnostní a strategická spolupráce USA
s arabskými státy v Perském zálivu**

Tomáš Hait

Vedoucí práce:

PhDr. Martina Ponížilová, Ph.D.

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2019

Prohlašuji, že jsem práci zpracoval samostatně a použil jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, červenec 2019

.....

Poděkování:

Rád bych tímto poděkoval vedoucí mé bakalářské práce PhDr. Martině Ponížilové, Ph.D. za cenné rady, trpělivost, ochotu a pomoc při jejím psaní. Dále bych rád poděkoval své rodině a přátelům za obrovskou podporu při studiu.

OBSAH

ÚVOD	6
1 SPOLUPRÁCE USA SE SAÚDSKOU ARÁBÍÍ	11
1.1 Bezpečnostní spolupráce a boj proti terorismu Saúdské Arábie s USA po 11. září 2001	11
1.2 Bezpečnostní spolupráce a boj proti terorismu Saúdské Arábie s USA mezi lety 2009 až 2016	19
1.3 Bezpečnostní spolupráce a boj proti terorismu USA se Saúdskou Arábií od roku 2016	25
2 SPOLUPRÁCE USA SE SPOJENÝMI ARABSKÝMI EMIRÁTY	29
2.1 Bezpečnostní spolupráce, boj proti terorismu SAE s USA po září 2001 ...	29
2.2 Bezpečnostní spolupráce a boj proti terorismu SAE a USA od roku 2008	33
2.3 Bezpečnostní spolupráce SAE s USA a boji proti terorismu v druhé dekádě 21. století	35
ZÁVĚR	41
ZDROJE	44
RESUMÉ	52

ÚVOD

Vliv a zájem o spolupráci Spojených států amerických s arabskými zeměmi v Perském zálivu se začal objevovat již po druhé světové válce, kdy se prezident Spojených států amerických, Harry Truman, snažil dostat USA do pozice světové velmoci. Především ale chtěl zamezit rozšíření vlivu komunismu v oblasti Perského zálivu, a z toho důvodu se rozhodl navázat vztahy se Saúdskou Arábií a projevil snahu o větší vojenské zastoupení amerických vojáků v Saúdské Arábii. Už tehdy prezident Truman doufal, že se mu podaří začlenit Saúdskou Arábii do jeho plánu bezpečnostní strategie proti Sovětskému svazu, dále jen SSSR (Hancock 2015).

Spojené státy během třiceti let od 2. světové války dokázaly navázat diplomatické vztahy a spolupráci i s ostatními zeměmi Perského zálivu, které získávaly nezávislost na Spojeném království Velké Británie a Severního Irska. Mluvíme zde o státech jako je Kuvajt, Spojené arabské emiráty, dále jen SAE, Bahrajn, Katar a Omán, tedy se zeměmi, které poté společně se Saúdskou Arábií v květnu roku 1981 založily organizaci s názvem Rada pro spolupráci zemí arabských států v oblasti Perského zálivu, dále jen GCC. Tyto země navázaly se Spojenými státy americkými dlouhotrvající spojenecké vztahy, založené na společném odhodlání bojovat proti terorismu, který je v regionu Perského zálivu úhlavním nepřítelem. Navázání spolupráce s těmito zeměmi je pro USA velmi klíčové pro nastolení stability a prosperity v regionu a možného prosazení jejich vlivu v těchto zemích. Proto je možné konstatovat, že je v zájmu USA, aby právě kvůli navázaným úzkým vztahům s touto oblastí byla udržována stabilita. Díky prosperitě regionu budou zároveň i USA prosperovat, tudíž je na místě označit tuto spolupráci za národní zájem USA.

Na začátku 21. století došlo k přelomovému okamžiku v otázce mezinárodní bezpečnosti a v boji proti terorismu, když 11. září 2001 proběhl teroristický útok na Spojené státy americké, konkrétně na New York, ale také na budovy Pentagonu, jenž je sídlem ministerstva obrany USA nacházející se ve státě Virginia. Tehdejší prezident USA, George W. Bush, čelil obrovské výzvě, jak se s touto situací

vypořádat. Záhy se ukázalo, že za tímto činem stojí Usáma bin Ládín, jenž byl jedním ze spoluzakladatelů teroristické skupiny al-Káida, jež začala aktivně působit v námi zkoumané oblasti v roce 2003. Spojené státy nemohly riskovat rozšíření vlivu al-Káidy v této oblasti, případnou radikalizaci a vyvolání nenávisti vůči USA, a proto se rozhodly rapidně zvýšit náklady na spolupráci.

V následujících letech bezpečnostní spolupráce mezi Spojenými státy a zeměmi Perského zálivu dále jen rostla, z důvodu objevujících se nových bezpečnostních hrozeb. Příkladem je teroristická skupina al-Káida a její vůdce Usáma bin Ládín, kterého se podařilo zneškodnit až v roce 2011. Další bezpečnostní hrozbou byla bezpochyby vzrůstající moc Islámského státu působícího především v Iráku, ovšem k dnešnímu dni je možné říct, že tato hrozba byla potlačena, když Islámský stát byl po dlouhotrvajících bojích poražen.

Pro Spojené státy zůstává tato oblast důležitá pro její nerostná bohatství, ale také ve snaze o zamezení nekontrolovaného šíření jaderných zbraní v regionu v případě, že by se tyto zbraně dostaly do rukou teroristických skupin, jež by znamenalo velké nebezpečí. Perský záliv je pro USA důležitý také z důvodu ochrany jejich spojenců v regionu a snahy zamezení případných občanských válek v oblasti a zamezení vytvoření nestability. Z těchto důvodů jsou Spojené státy ochotny investovat nemalé finanční zdroje na bezpečnost a prosperitu regionu, aby zde neprobíhaly teroristické útoky, občanské války a další konflikty. Kdyby ale k této situaci došlo, tyto finanční zdroje od USA by měly zvýšit obrannou schopnost jednotek arabských zemí a ročně jsou investovány miliony amerických dolarů do výcviku armády Saúdské Arábie a SAE.

Tématem této bakalářské práce je Bezpečnostní a strategická spolupráce USA s arabskými státy v Perském zálivu. V několika posledních letech celosvětový vliv Arabských zemí v Perském zálivu roste. Tento vliv vyplývá z obrovské ekonomické síly a z rostoucí moci právě těchto zemí. Shledávám nesmírně zajímavé sledovat právě nejsilnější zemi na světě, tedy Spojené státy americké, jak se snaží spolupracovat v této oblasti s regionálními mocnostmi a uplatňovat zde svůj vliv, a proto jsem si toto téma zvolil.

Cílem této bakalářské práce je představit formy, možnosti a limity bezpečnostní a strategické spolupráce Spojených států amerických se Saúdskou Arábií a Spojenými arabskými emiráty. Vzhledem k rozsahu bakalářské práce se ovšem nebudu věnovat všem arabským zemím v Perském zálivu, jak zní název mé bakalářské práce, ale pouze těmito dvěma zemím. Žádná z ostatních arabských zemí v Perském zálivu takto úzké bezpečnostní vztahy a spolupráci s USA nenavázala. I když se SAE a Saúdská Arábie nachází v Perském zálivu, přesto byly ovlivněny teroristickými útoky ze září 2001 v New Yorku, kdy zde hrozilo rozšíření vlivu al-Káidy v arabských zemích, což jen vzbudilo větší zájem USA o spolupráci, především co se týče bezpečnostní spolupráce.

V září roku 2001 USA vyhlásily válku proti terorismu, jež zahrnovala užší spolupráci s arabskými zeměmi. Z tohoto důvodu jsem si jako začátek mého zkoumaného období zvolil tento rok. K období 2001 až 2018 jsem se přiklonil, abych ukázal, jak USA na hrozby plynoucí z Perského zálivu, reagovaly a jaký důraz začaly klást na bezpečnostní a strategickou spolupráci s tímto regionem. Rok 2018 jsem si zvolil především kvůli událostem, jež se tentýž rok odehrály v Saúdské Arábii, a které ukazují, jak úzké bezpečnostní vztahy USA se Saúdskou Arábií navázaly. Vraždu novináře Chášukdžího budu později v mé bakalářské práci zmiňovat.

Spojené státy chtějí udržet velmi dobré vztahy se Saúdskou Arábií také z důvodu strategického umístění Saúdské Arábie. Její geografické umístění umožňuje americkým letadlům, které operují například v Afghánistánu či Iráku, přelet nad jejich územím. Saúdská Arábie je pro Spojené státy americké také velmi důležitá s ohledem na jejich zpravodajskou spolupráci. Saúdská Arábie byla bývalou americkou velvyslankyní Annou Pattersonovou v Egyptě a Pákistánu jako „v protiteroristické spolupráci jsou služby Saúdské Arábie hvězdy a jejich nápady a rady zachránily mnoho životů“ (Pattersonová 2019, cit. dle Guyera 2019).

Zbigniew Brzezinski, který byl bezpečnostní poradce prezidenta USA Jimmyho Cartera mezi lety 1977 až 1981 se vyjádřil v rozhovoru, jehož tématem byl vzrůstající vliv Iránu na otázku jestli existuje nějaký způsob, kterým by USA

mohly zabránit rozšíření vlivu Íránu na Perském zálivu takto „Saúdská Arábie je pro nás velmi důležitá... Máme různé zájmy, ale musíme pochopit, že při jejich sledování nemůžeme ignorovat motivační impulsy pro arabské lidi, kteří se nyní začínají prosazovat v národním rozhodování.“ (Brzezinski 2011, cit. dle Bakshki 2011).

Spojené arabské emiráty jsou pro Spojené státy také velmi důležité s ohledem na to, že jejich přístavech sídlí nejvíce amerických lodí vůbec, když nebudeme brát v úvahu přístavy ve Spojených státech. Důležitost Spojených arabských emirátů také vyjadřuje velká angažovanost amerických firem na území právě SAE, kdy na jejich území působí více, než 1000 amerických firem, které operují v oblastech jako je výroba umělých trávníků na fotbalové hřiště, až po výboru nátěrových barev (U.S. Department of State 2018).

V první části mé bakalářské práce se budu věnovat bezpečnostní spolupráci USA se Saúdskou Arábií od roku 2001 až po rok 2018, kde bych rád nastínil vývoj tohoto partnerství skrze nákupy zbraní, bezpečnostních zařízení a událostí, které se udály na území Saúdské Arábie či v regionu Perského zálivu.

V druhé části této bakalářské práce se zaměřím na bezpečnostní spolupráci USA se Spojenými arabskými emiráty. Vývoj této spolupráce budu popisovat ve zkoumaném období od roku 2001 až po rok 2018, kdy USA se SAE nadále rozvíjely tuto spolupráci. Jak v mé bakalářské práci nastíním, tak přes počáteční ostych ze strany SAE v první dekádě 21. století ve spolupráci s USA jsou nyní tyto dva státy velmi úzkými partnery v bezpečnostní spolupráci.

V bakalářské práci se budu soustředit především na spolupráci USA se Saúdskou Arábií a SAE, kdy bych rád popsal, jak moc se zájmy o spolupráci ze strany USA zvýšily teroristickými útoky v New Yorku 2001, rád bych také zmínil, jaký vliv měly intervence Spojených států do Iráku na bezpečnostní a strategickou spolupráci s těmito dvěma státy. Dále bych při deskripci spolupráce těchto zemí zohlednil teroristické útoky, které se odehrály v Saúdské Arábii a SAE. Při zkoumání úspěšnosti této spolupráce bych také rád zahrnul vzestup Islámského

státu a dalších teroristických uskupení v regionu, které za vlády prezidenta Baracka Obamy byly nebezpečím pro Perský záliv. Islámský stát nejvíce působil v Iráku, tedy v samé blízkosti Saúdské Arábie a Spojených arabských emirátů, což vedlo jen k dalšímu prohloubení bezpečnostní spolupráce s arabskými zeměmi ze strany Spojených států amerických.

1 SPOLUPRÁCE USA SE SAÚDSKOU ARÁBIÍ

Když Spojené státy americké v roce 1931 uznaly Saúdskou Arábii za svobodný stát, následovalo jejich vzájemné sbližování, včetně navázání úzkých diplomatických vztahů, jež vyvrcholilo v roce 1940, kdy bylo v Džiddě založeno první americké velvyslanectví v Saúdské Arábii. Jedinečná role Saúdské Arábie v arabském a islámském světě je způsobená jejich vlastnictvím největších nalezišť ropy na světě a jejich geografickou polohou, což má za důsledek velice úzké vztahy mezi Saúdskou Arábií a USA. Obě země mají zájem na nastolení a zachování bezpečnosti, stability a prosperity regionu, což vede i k úzkým konzultacím regionálních a globálních otázek mezi těmito státy. Saúdská Arábie zastává vůdčí roli v úsilí o stabilní a prosperující Perský záliv a je úzkým partnerem USA v úsilí o bezpečnost a v boji proti terorismu, když poskytuje vojenskou, finanční, ale také diplomatickou spolupráci. Saúdská Arábie se aktivně zapojuje do spolupráce s americkou armádou na ochranu národních bezpečnostních zájmů obou zemí. (U.S. Department of State 2019).

V 90. letech se odehrály dva velké teroristické útoky v Saúdské Arábii, které mířily také na obyvatelé USA, když během obou útoků bylo zabito přes 20 Američanů. Útoky se odehrály v rozmezí let 1995 a 1996 (Prados 2005). Od té doby byl v zemi relativní klid, kdy 7 let nebyl hlášen žádný velký teroristický útok.

Saúdská Arábie se po teroristických útocích v září 2001 ocitla pod palbou kritiky USA, kdy byla podezřívána z podpory a financování terorismu. Objevily se informace, že saúdská vláda financovala Usámu bin Ládina. Saúdové na toto tvrzení reagovali prohlášením, že se snaží úzce spolupracovat se Spojenými státy pro poražení terorismu (Prados 2006).

1.1 Bezpečnostní spolupráce a boj proti terorismu Saúdské Arábie s USA po 11. září 2001

V září 2001 po teroristických útocích na USA se vztahy a spolupráce Spojených států amerických se Saúdskou Arábií otřásly v základech, když vyšlo najevo, že

15 z 19 atentátníků pocházelo právě ze Saúdské Arábie, ale nejen to. Saúdská Arábie financovala po desítky let extrémistické skupiny, což vytvořilo úrodnou půdu pro al-Káidu a pomohlo jí tak rozšířit extrémní fundamentalistické názory. Sám Usáma bin Ládín byl dokonce v 80. letech finančně podporován vládou Saúdské Arábie. Toto všechno mělo za důsledek, že americká veřejnost obviňovala z těchto útoků právě Saúdskou Arábii (Beauchamp 2016). To způsobilo obrovské množství nenávistných komentářů od novinářů a senátorů, kteří Saúdské Arábii dávali za vinu vzestup al-Káidy, čímž se americká veřejnost nechala lehce ovlivnit. Toto rozhořčení, namířené proti Saúdské Arábii, dosáhlo takové hranice, která nebyla ve Spojených státech viděna od ropného embarga v letech 1973 až 1974 (Pollack 2002).

Pokud byl v období po teroristických útocích na USA někdo ohrožen, byla to právě Saúdská Arábie, pro niž byl Usáma bin Ládín větší hrozbou než pro samotné Spojené státy. I když Bushova administrativa kritizovala Saúdskou Arábii za podporu extremismu, zůstala přesto pevně stát při Saúdské Arábii. Saúdská Arábie a USA měly společného nepřítele – Usáma bin Ládina a jeho teroristickou skupinu al-Káidu, která chtěla rozvrátit stabilitu v regionu (Beauchamp 2016).

Bush si uvědomoval, že se Saúdská Arábie nechovala ideálně, když financovala extrémistické skupiny, ale nechtěl jakýmkoliv trestem ohrozit cenný bezpečnostní vztah mezi oběma státy (Beauchamp 2016). Saúdská Arábie se po útocích v září 2001 zapojovala do války proti terorismu, když hned v říjnu 2001 oznámila, že je ochotna přijmout rezoluci číslo 1373 Rady Bezpečnosti OSN.¹ Saúdská vláda později pozvala pracovní skupinu G-7 pro finanční záležitosti, aby prověřila tzv. praní špinavých peněz v království, aby zamezila další kritice za financování terorismu. Saúdská Arábie také založila Finanční zpravodajskou jednotku, jejímž

¹ Úkolem rezoluce číslo 1373 je prevence terorismu ve všech jeho podobách a také monitorování státy OSN a jejich schopnosti v oblasti boje proti terorismu (Ministerstvo vnitra České republiky nedatováno).

úkolem bylo shromažďovat zpravodajské informace o finanční činnosti a přijímat nové bankovní předpisy (Prados 2006).

V srpnu roku 2003 se země dohodly na založení společné pracovní skupiny, která měla za úkol monitorování financování terorismu. Tato pracovní skupina byla tvořena osobami z amerického ministerstva financí, z FBI a z dalších agentur USA. Jejím úkolem bylo sledovat bankovní účty, elektronické záznamy a další počítačové údaje ke zjištění financování teroristických skupin a případnému zamezení finančního převodu na účet teroristických skupin. Bylo to poprvé v historii, co saúdské úřady dovolily americkým agenturám dlouhodobou přítomnost na území Saúdské Arábie a také poprvé poskytly saúdské dokumenty o vyšetřování terorismu (Boon – Lovelace – Huq 2010: 179–180).

Tato pracovní skupina vznikla kvůli teroristickému útoku z května roku 2003 v Rijádu, kdy byl v noci z 12. května na 13. května hlášen teroristický útok v hlavním městě Saúdské Arábie, v Rijádu. Asi okolo 23:30 otřásly tři výbuchy částí Rijádu, ve které bydleli američtí a jiní zahraniční obyvatelé. Během výbuchů zemřelo 91 lidí, včetně deseti Američanů (Vavrouška, Hromádka, Furda 2003). Počet zraněných se odhaduje na dvě stovky. Dobře koordinovaní sebevražední atentátníci ve stejnou dobu a na třech různých místech postříleli ochranku rezidencí, vrátili se dovnitř a odpálili auta naložená výbušninami poblíž předem vybraných cílů. I když se ihned po útoku žádná z teroristických skupin k útoku nepřihlásila, americké ministerstvo zahraničí předpokládalo, že za útokem stojí Al-Káida. Objevila se také informace, že pachatelé tohoto útoku patří mezi skupinu lidí, kteří se ztratili z dohledu zpravodajských služeb v Rijádu 6. května, tedy jen týden před samotným útokem (Vavrouška, Hromádka, Furda 2003).

Od roku 2003 Saúdská Arábie učinila několik kroků, aby dokázala zamezit financování teroristických skupin. Vláda Saúdské Arábie v roce 2003 přijala zákon, který měl zamezit praní špinavých peněz. Saúdská vláda také zavedla kontroly transakcí, které probíhaly v hotovosti (Prados 2006).

Další teroristický útok přišel 9. listopadu roku 2003 opět v hlavním městě Rijádu, kdy výbuch způsobený náloží umístěnou v autě v blízkosti rezidencí zahraničních obyvatel zabil sedmnáct lidí a další desítky, včetně čtyř Američanů, zranil (Prados 2005). Autor dále tvrdí, že saúdská vláda reagovala velmi tvrdě, když prohlásila, že na jakýkoliv útok ohrožující bezpečnost a stabilitu státu zaútočí železnou pěstí a bez milosti útočníky popraví. Spojené státy americké a také Saúdská Arábie tento útok odsoudily.

Obě země z útoku obvinily al-Káidu, protože tento útok nesl až příliš podobných znaků totožných s útoky al-Káidy, které se odehrály v minulosti. Většina vojenských pracovníků USA se po tomto útoku rozhodla opustit Saúdskou Arábii a prohlásila, že útočníci se především snažili destabilizovat saúdskou vládu (Prados 2005). Toto byl poslední velký teroristický útok v roce 2003. V roce 2004 pak teroristické útoky pokračovaly, během nich zemřelo několik zahraničních obyvatel Saúdské Arábie, ale i civilních občanů Saúdské Arábie. Tyto události změnilly strategii teroristických skupin, kdy se zaměřily především na cílené osoby, jimiž byli zahraniční obyvatelé Saúdské Arábie

V únoru 2004 se Saúdská Arábie zúčastnila konference, kterou pořádala Finanční zpravodajská jednotka. Tato konference se zaměřovala na využívání charitativních organizací k financování terorismu (Prados 2006). Účast na této konferenci přinesla úspěch, když ještě též rok ve spolupráci s USA bylo oznámeno zrušení charitativní organizace Haramayn Islamic Foundation, která byla napojená na teroristické skupiny (Prados 2005).

O 14 dní později, 2. května 2004, se odehrál teroristický útok ve městě Yanbu, které leží severně od Rijádu. Během tohoto útoku čtyři ozbrojení muži zabili dva občany Saúdské Arábie, kteří se snažili útočníky zneškodnit. Během útoku zemřeli dva Američané, jeden Australan a dva Britové, kteří pracovali ve švédsko-švýcarské inženýrské firmě ABB Lummus, jež byla pověřena modernizací petrochemického závodu v přístavní oblasti Yanbu (Prados 2005). Tento závod byl spoluvlastněn americkou firmou Exxon Mobil a saúdskými průmyslovými firmami. Ozbrojení útočníci táhli tělo jednoho z amerických obětí za autem a také

stříleli na nejbližší prodejnu McDonalds, než byli zastřeleni členem saúdské národní gardy. Žádná teroristická skupina se k tomuto činu nepřihlásila, ovšem saúdský ministr vnitra Princ Nayif obvinil z tohoto útoku al-Káidu. Vyjádření Abdula Aziza al-Muqrina, který je vůdcem přidružené skupiny k al-Káidě, které se přezdívá al-Káida Arabského poloostrova, toto obvinění jen potvrzuje. Al-Muqrin po tomto útoku pochválil čtyři hrdiny, kteří se o útok postarali (Prados 2005).

Další útok proběhl 29. května 2004 ve městě Al-Khubar, které leží ve východní části království Saúdské Arábie. Podle dostupných informací nejméně čtyři ozbrojení útočníci napadli vtrhli do rezidenční oblasti, kde pobývali zaměstnanci ropných společností v oblasti. Útočníci zadrželi přibližně padesát rukojmích. Mezi padesátkou rukojmích byli obyvatelé USA, ale také obyvatelé Itálie či Saúdské Arábie. Šestnáct rukojmích včetně jednoho Američana útočníci popravili (iDNES.cz 2004). Portál dále uvádí, že dalších 25 rukojmích bylo zraněno, než byli druhý den saúdskými bezpečnostními složkami osvobozeni. K akci se přihlásila teroristická skupina Al-Káida.

Po květnu 2004 se teroristické skupiny zaměřily především na cílené osoby, jimiž byli zahraniční obyvatelé Saúdské Arábie včetně tří amerických konstruktérů pracujících na vojenských projektech. Můžeme zde tak vidět posun od bombových útoků k útokům na přímo cílené osoby, který byl způsoben pokusem teroristických skupin zmírnit kritiku, kterou si vysloužily za předchozí bombové útoky, kdy zemřelo příliš Saúdů a muslimů (Prados 2005).

Dne 8. června 2004 byli zastřeleni v Saúdské Arábii dva ze tří amerických konstruktérů, které jsem zmiňoval výše (Prados 2005). Jak dále autor uvádí, třetí konstruktér byl unesen 12. června 2004. Paul Johnson, zaměstnanec americké firmy Lockheed Martin, byl unesen teroristickou skupinou okolo al-Muqrina, který dal saúdské vládě třídní ultimátum na propuštění vězněných členů militantní Islámské skupiny. Saúdská vláda na toto ultimátum nijak nereagovala, a proto 18. června 2004 al-Muqrina al-Káida Arabského poloostrova uveřejnila fotografie, na kterých dokazuje, že Johnsona popravila. Mezitím byl vytvořen obří pátrací tým,

který skýtal asi 15 tisíc členů, jejichž úkolem bylo nalezení vězněného Johnsona a jeho vězňitele.

O nárůstu spolupráce USA se Saúdskou Arábií svědčí i to, že prezident George Bush ve své zprávě o Unii z roku 2005 zmínil Saúdskou Arábii, kdy „Pákistánu, Saúdské Arábii a dalším devíti zemím se podařilo zatknout teroristy, kteří byli přidružení k al-Káidě“ (Bush, 2005, cit. dle The Washington Post, 2005). Tým samý rok, tedy 2005, pak samotná Saúdská Arábie uspořádala protiteroristickou konferenci, na které přijala rezoluci Deklarace z Rijádu, která odsuzuje násilí a terorismus (Prados 2006).

Začátky spolupráce mezi státy v bezpečnostní spolupráci, v boji proti terorismu nebyly ovšem vždy jednoduché. V počátku spolupráce američtí představitelé kritizovali saúdské protějšky za malé sdílení informací z vyšetřování teroristických útoků, které měly za následek i několik mrtvých obyvatel USA. Vzájemné sdílení informací se zlepšilo v polovině roku 2003 po teroristickém útoku v Rijádu z května roku 2003. Americká strana popsala tyto útoky jako nevyhnutelné probuzení k navázání spolupráce s USA pro saúdské vůdce, kteří se čím dál tím víc zajímali o pokusy teroristů ohrozit saúdský režim (Prados 2005).

Po teroristických útocích, které se odehrály v listopadu 2003, tedy poté, co téměř všechny americké jednotky opustily Saúdskou Arábii, se zvýšily obavy nejvyšších představitelů Saúdské Arábie o zranitelnost a neschopnost bránit se takovýmto útokům od al-Káidy či stejně smýšlející teroristické skupině. Tyto útoky měly také za důsledek ještě větší ochotu Saúdu o sdílení informací se Spojenými státy (Prados 2005).

V únoru 2006 se odehrál teroristický útok na zařízení na zpracování ropy ve městě Buqayq.² Jednalo se o první přímý útok al-Káidy na ropné zařízení Saúdské Arábie. Tento útok lze označit jako neúspěšný. Nejméně dva útočníci byli zabiti,

² Buqayq je největší zpracovatelský závod ropy na světě a zpracovává více než polovinu denního vývozu Saúdské Arábie (Henderson 2006).

27. února pak v Rijádu bylo zabito dalších 5 teroristů, kteří byli spojeni s tímto útokem (Henderson 2006).

Tento útok lze považovat za úspěšně odvrácený a můžeme z toho vyvodit vysokou připravenost saúdské obrany. Podle prvotních zdrojů ze Saúdské Arábie zafungovalo bezpečnostní opatření, když dvě vozidla byla zastavena na kontrolním stanovišti. Automobily měly být podle zpráv s logy ropné společnosti, která byla cílem útoku. Auta projela první bránou a byla zastavena ve druhé kontrolní bráně, kde došlo k přestřelce s bezpečnostním týmem objektu. Během této přestřelky obě auta vybuchla, pravděpodobně proto, že byla naplněna výbušninami. Ovšem prvotní zdroje nejsou vždy celým příběhem, jak se ukázalo na teroristickém útoku na konzultanství USA v Džiddě. Při útoku v Džiddě podle prvotních informací také skvěle zafungovalo bezpečnostní opatření objektu. Jak se později podle zveřejněných kamerových záběrů ukázalo, saúdstí vojáci, kteří měli bránit budovu konzultanství, zahodili zbraně a před útočníky utekli (Henderson 2006).

Po dlouhém a vyčerpávajícím boji proti al-Káidě Arabského poloostrova, která stála za převážnou částí teroristických útoků, jež se odehrály v minulosti právě v Saúdské Arábii, můžeme prohlásit, že tato teroristická skupina byla poražena, když Saúdská Arábie společně s USA vedly vyčerpávající kampaň boje proti terorismu mezi roky 2003 až 2007 právě proti této skupině. Během těchto let se spojeným vojskům obou zemí podařilo během vojenských operací zabít vůdce této skupiny al-Muqrina a jeho dalších nejbližších spolupracovníků, jak jsem již zmiňoval. Saúdský král Abdullah prohlásil už v roce 2006, že Saúdské Arábii se podařilo porazit al-Káidu Arabského poloostrova a dále také tvrdil, že se jim podařilo zabít většinu nejvýše postavených osob této teroristické organizace (Blanchard 2008).

Některým saúdským extremistům se podařilo uniknout do Jemenu, kde mohli pomoci založit základy nového křídla organizace al-Káidy Arabského poloostrova spolu s členy al-Káidy, kterým se podařilo uprchnout z jemenského vězení. V lednu 2009 militantní skupiny, které byly přidružené k al-Káidě, oznámily, že nyní budou operovat pod křídly al-Káidy Arabského poloostrova, jež má základy

v Jemenu. Toto nové křídlo sesterské teroristické skupiny al-Káidy operovalo především právě v Jemenu. Předchozí verze al-Káidy Arabského poloostrova měla základny v Saúdské Arábii (Blanchard 2008).

Jako další vítězství v boji proti této teroristické skupině můžeme uvádět zatčení více než 110 lidí, kteří byli posléze obviněni z terorismu. Objevily se zprávy, že někteří ze zatčených měli v plánu zaútočit na neznámou ropnou společnost (Rollins 2011).

V srpnu roku 2009 se uskutečnil pokus o atentát na asistenta ministra vnitra pro bezpečnostní záležitosti Prince Mohammeda bin Nayefa bin Abdelaziz Al Sauda, což jen zvýšilo ohrožení královské rodiny, když takto blízký poradce ministra vnitra Saúdské Arábie byl napaden (Rollins 2011). I když se zde i nadále objevovaly hrozby, můžeme říct, že Saúdské Arábii se opravdu povedlo porazit al-Káidu Arabského poloostrova a ta se nyní přestěhovala do Jemenu. Jemen je pro teroristickou skupinu výhodnějším prostředím díky větší chudobě zdejších občanů, větší rozptýlenosti a větší geografické izolovanosti obyvatel, než je tomu u Saúdské Arábie. Jemenská vláda byla kritizována za korupci a špatnou vládu.

Spojené státy již od počátku považovaly společnou spolupráci za úspěšnou. Kladly velký důraz na kontrolu charitativních organizací a jejich financování teroristických skupin, když se během této spolupráce také podařilo rozpustit charitativní organizaci al-Haramayn napojenou na al-Káidu. Saúdská Arábie provedla systémové změny ve finančním sektoru a začala čím dál častěji kontrolovat hotovostní převody. Saúdská Arábie se také snažila aktivně vystupovat v regionu Perského zálivu ve spolupráci boje proti terorismu. Všechny tyto aspekty měly za důsledek, že USA nazvaly Saúdskou Arábii jednou z nejdůležitějších zemí pro jejich společné úsilí, tedy pro porážení terorismu (Prados 2006).

Úředníci USA byli přesto byli znepokojeni aktivitami některých státních úředníků Saúdské Arábie, kteří údajně i nadále finančně podporovali teroristické skupiny. Největším kritikem Saúdské Arábie v tomto ohledu byl náměstek ministra financí

pro terorismus a finanční zpravodajství Stuart Levey. Ten tvrdil, že Saúdská Arábie sice boj proti terorismu myslila dobře, ovšem, pokud ho stále financuje, tento účel není účinný (Blanchard 2008). Levey také tvrdil, že „Saúdská Arábie je stále zemí, odkud jde nejvíce peněz pro teroristické skupiny, sunnitským teroristickým skupinám a Talibanu z celého světa“ (Levey, 2006 cit. podle Nuclear Threat Initiative, 2008). Saúdové se proti této kritice ohradili a tvrdili, že jejich protiteroristické úsilí k zabránění financování je vysoké. Ostatní vládní subjekty USA Saúdskou Arábii za boj proti terorismu chválily, ovšem nezapomněly zdůraznit, že je stále potřeba pokračovat v práci (Blanchard 2008).

Spojené státy americké jsou dlouhodobě největším dodavatelem zbraní Saúdské Arábii, kdy v období 1996 až do roku 2003 Saúdská Arábie nakoupila zbraně a obranné prostředky od USA v hodnotě téměř 23 miliard dolarů. Takto obrovské nákupy proběhly z důsledku irácké invaze v Kuvajtu a jejím následkům (Prados 2005). Prodeje zbraní a bezpečnostních prostředků do Saúdské Arábie pokračovaly, Bushova administrativa od roku 2005 prodala bezpečnostní prostředky do Saúdské Arábie v hodnotě čtrnácti miliard dolarů (Blanchard 2008).

V květnu roku 2008 Spojené státy americké a Saúdská Arábie podepsaly dohodu o spolupráci v oblasti jaderné energie. Vlády obou zemí se dohodly, že stanoví rámec spolupráce při rozvoji bezpečnostní civilní jaderné energie pomocí doplňkových dohod. USA pomohou Saúdské Arábii v rozvoji civilní jaderné energie pro použití v lékařství, průmyslu a budou pomáhat při vývoji lidských i infrastrukturních zdrojů v souladu s vyvíjejícími se pokyny a standardy Mezinárodní agentury pro atomovou energii. Saúdská Arábie uvedla svůj záměr spoléhat se na mezinárodní trhy s jaderným palivem a neusilovat se o citlivé jaderné technologie (U.S. Department of State 2008).

1.2 Bezpečnostní spolupráce a boj proti terorismu Saúdské Arábie s USA mezi lety 2009 až 2016

Jak uvádí Marcetic (2018), když Barack Obama v roce 2009 usedl na pozici prezidenta USA, rozhodl se okamžitě získat přízeň nejvyšších představitelů

Saúdské Arábie, kdy jen v prvním půl roce svého prvního volebního období se sešel dvakrát s králem Abdullahem. Ve srovnání s Bushem, který byl blízkým rodinným přítelem královské rodiny Saúdské Arábie se, ale s králem setkal pouze čtyřikrát za osm let svého vládnutí. Snahy prezidenta Obamy navázat úzké vztahy se saúdskou královskou rodinou byly také podporovány výjezdy ministra obrany či financí do Saúdské Arábie. Bílý dům tyto návštěvy označil jako investice. Více doslovnou investicí byl uzavřený obchod se zbraněmi v hodnotě 60 miliard dolarů, jenž se podařilo uzavřít v roce 2010.

Tato dohoda byla největší dohodou o prodeji zbraní svého druhu v historii USA v té době. Uzavřený obchod měl pomoci Obamově administrativě vytvořit více než 77 tisíc pracovních míst ve 44 státech USA. Představitelé obou států se dohodli, že prvních 30 miliard z této dohody Saúdská Arábie použije na nákup stíhaček a helikoptér s největším možným doletem (Spillius 2010). Ovšem tento obchod zároveň vzbuzoval obavy v Kongresu USA, že dojde k větší militarizaci Perského zálivu a Blízkého východu, který se zdá z části řízen snahou Íránu o získání jaderné zbraně. Ten takovéto snahy však jednoznačně popíral. Cílem dohody bylo posílit podporu Saúdské Arábie v případném boji proti Íránu. Tento obchod mluví o prodeji 84 nových stíhaček F-15, vylepšení 70 stíhaček stejného typu a o prodeji tří druhů helikoptér: 70 Apaches, 72 Black Hawks a 36 Little Birds. Jedná se tedy o nákup 262 letadel, což představuje jednu čtvrtinu letecké flotily Saúdské Arábie (Spillius 2010).

Vzájemná bezpečnostní spolupráce a vztahy začaly v roce 2011 uvadat. Dohoda o prodeji obranného materiálu, jak píše v odstavci výše, byla součástí plánu Obamovy administrativy, jak izolovat vládu Íránu. Saúdská Arábie chtěla po Spojených státech víc než jen snahu izolovat Írán. Barack Obama byl také kritizován za nepodporování spojence Saúdské Arábie, egyptského diktátora Mubaraka, během Arabského jara. Saúdská Arábie na druhou stranu neuposlechla výzvy USA, aby nezasahovala v Bahrajnu proti protestům, během již zmíněného Arabského jara. Barack Obama ovšem nenechal tyto rozpory zajít tak daleko, aby vedly k úplnému rozvratu spolupráce mezi zeměmi a s představiteli Saúdské

Arábie se dohodl na dalším prodeji zbraní, tentokrát v hodnotě 30 miliard dolarů (Marcetic 2018).

USA se i přes neshody rozhodly nadále podporovat a spolupracovat s jedním z klíčových partnerů v Perském zálivu, když se v prosinci roku 2011 představitelé USA a Saúdské Arábie dohodli na dalším prodeji zbraní. Dohoda byla součástí desetiletého plánu na podporu Saúdské Arábie v hodnotě 60 miliard dolarů, jež byla podepsána v roce 2010. Tento obchod dával jasně najevo, že Spojené státy se zavázaly k udržení stability a prosperity v regionu Perského zálivu a pomohou Saúdské Arábii se bránit proti jakékoliv vnější hrozbě a ochránit svoji suverenitu (Landler-Myers 2011).

Tato úzká spolupráce měla za důsledek, že Barack Obama ignoroval nedodržování lidských práv v Saúdské Arábii. Když v roce 2011 během protestů bylo zatčeno a uvězněno na 160 demonstrantů, prezident Obama i přes žádosti členů Kongresu a neziskových organizací mlčel, jeho administrativa Saúdskou Arábii maximálně kritizovala skrze média. Barack Obama se ve skutečnosti snažil navázat ještě užší vztahy s královstvím, když odsouhlasil další prodej zbraní a vojenského vybavení Saúdské Arábii, včetně prodeje tzv. chytrých bomb³ (Marcetic 2018).

Vláda Spojených států amerických schválila prodej čtyř válečných lodí v hodnotě jedenácti miliard dolarů Saúdské Arábii v reakci na rostoucí napětí v regionu. Saúdská Arábie tyto lodě využila na modernizaci své flotily, která čelí iránské flotile skrze celý Perský záliv. Tyto čtyři lodě jsou navrženy podle amerického námořnictva, jedná se o poněkud menší než klasické americké lodě, ovšem velmi rychlé a přizpůsobené k plavbě v mělkých vodách. Administrativa Baracka Obamy tento obchod považovala za posílení bezpečnosti klíčového partnera

³ Chytré bomby mohou být ovládány během svého „pádu“ z letadla, aby zasáhly určitý cíl, kdežto „hloupou“ bombu nelze aktivně řídit, jednoduše padá na zem, aniž by byla řízena, aby zasáhla určitý cíl. Musí být shozeny až stovky „hloupých“ bomb, aby zasáhly válečný cíl (Harris nedatováno).

v Perském zálivu, který hraje významnou roli v nastolení politické stability a ekonomického progresu (Agence France-Presse 2015).

Ve druhé dekádě 21. století se objevila nová hrozba, a to Islámský stát, dále jen ISIS. Spojené státy se společně se Saúdskou Arábií shodly, že ISIS a al-Káida Arabského poloostrova, která nyní působila převážně v Jemenu, jsou i nadále největší hrozbou pro Saúdskou Arábii. Islámský stát byl nediskutovatelně bezpečnostní hrozbou pro Saúdskou Arábii, jež se potvrdila, když přívrženci ISIS uskutečnili několik vážných teroristických útoků v letech 2014 až 2017, současně se Islámský stát stal politickou hrozbou. Nejvyšší představitelé ISIS zpochybňovali legitimitu rodiny al-Saúdí, která je v Saúdské Arábii považována za strážce nejsvatějších míst islámu. Spojené státy americké prohlásily Saúdy jako silného partnera v regionální bezpečnosti a také v boji proti terorismu (Blanchard 2018).

Saúdská Arábie od roku 2014 zvýšila svoji aktivitu v zamezování obyvatel cestovat do zahraničí, kde by mohli bojovat po boku teroristických skupin či jiných extremistických ozbrojených skupin. Právě od roku 2014 měl ISIS zodpovědnost za několik teroristických útoků v království. Tyto útoky byly mířeny převážně na bezpečnostní složky a na šíitské muslimy (Blanchard 2018).

Jak uvádí Blanchard (2018), jako jeden z kroků v boji proti terorismu se Saúdská Arábie rozhodla v roce 2014 zakázat svým občanům cestovat do Sýrie, aby tak zde nemohli bojovat po boku teroristických skupin, převážně ISIS. Saúdské úřady od tohoto zákazu také očekávaly, že zamezí proudu soukromých finančních prostředků do Sýrie na ozbrojené sunnitské jednotky. Saúdstí představitelé vydali vyhlášku, která stanovovala tresty odnětí svobody pro obyvatele království, u nichž se zjistilo, že vycestovali do zahraničí v zájmu boje s extremistickými skupinami. Zmíněná vyhláška zahrnovala přísnější tresty pro členy armády Saúdské Arábie, kterým bylo prokázáno, že se přidali na stranu teroristických a extremistických skupin. Vyhlášku krátce poté následovalo zveřejnění nových protiteroristických předpisů, které vydalo ministerstvo vnitra. Tyto předpisy zakazovaly podporu al-Káidy, ISIS a dalších teroristických skupin.

Americká administrativa schválila v roce 2015 prodej dalších chytrých bomb do Saúdské Arábie v hodnotě 1,29 miliard dolarů, které měly pomoci Saúdské Arábii v bitvách proti povstalcům v Jemenu a v útocích na Islámský stát v Sýrii. Tento prodej jen reflektoval závazek Obamy posílit americkou vojenskou podporu Saúdské Arábii poté, co USA odsouhlasily jadernou dohodu s Íránem, který je považován za největšího nepřítele Saúdské Arábie. Tento prodej měl pomoci královskému letectvu Saúdské Arábie doplnit zásoby zbraní, po kterých byla větší poptávka než v minulých letech, což je přisuzováno většímu množství protiteroristických vojenských operací. Spojené státy také od tohoto obchodu očekávaly udržení silných bezpečnostních vztahů mezi státy, zlepšení samostatnosti vojenských sil Saúdské Arábie v boji proti regionálním hrozbám a v obraně největších nalezišť ropy na světě (Shalal 2015).

Obchod v hodnotě 1,29 miliard dolarů zahrnoval prodej 22 tisíc chytrých bomb, včetně jednoho tisíce nejmodernějších bomb naváděných laserem. Tento prodej byl schválen jen měsíc po schválení prodeje čtyř válečných lodí v hodnotě 11 miliard dolarů (Shalal 2015). Takto obrovské bezpečnostní vztahy a spolupráce v tak krátkém časovém období jen ukazuje na obrovský zájem USA i nadále spolupracovat se Saúdskou Arábií na nastolení bezpečnosti a míru. Barack Obama se snažil zablokovat i zákon, který umožňoval rodinám obětí z teroristického útoku z roku 2001 žalovat Saúdskou Arábii, ovšem neúspěšně.

Teroristický útok, který se odehrál v říjnu 2015 ve městě Najran, zabil dva nevinné občany, když sebevražedný útočník vtrhl do mešity a odpálil zde bombu, kterou měl připevněnou na svém těle. Podle informací, které byly později zveřejněné, byl útočník obyvatelem Saúdské Arábie, který ovšem strávil čtyři roky v zahraničí pod vlivem a vírou ISIS (Arab News 2015).

Další útok uskutečněný v Saúdské Arábii, který měl na svědomí ISIS, se stal v lednu 2016 ve městě Al-Ahsa, které leží ve východní části království. Dva útočníci napadli mešitu během páteční modlitby. Během útoku zemřeli čtyři lidé a dalších dvacet bylo zraněno (Arab news 2016).

V červenci 2016 se Islámský stát přihlásil ke třem útokům, které proběhly týž měsíc. První útok byl na budovu konzultanství Spojených států v Džiddě. Druhý útok byl provedený na mešitu v Medíně a třetí útok byl spáchán na šiitskou mešitu ve východní části země. Saúdská Arábie ve spolupráci s USA v reakci na tyto útoky zatkla více než 1600 přívrženců ISIS a na základě toho se jí podařilo zamezit dalším útokům (Blanchard 2018).

Od roku 2009 Spojené státy americké prodaly do Saúdské Arábie bezpečnostní prostředky v hodnotě 115 miliard dolarů, což je historicky nejvyšší částka v Saúdsko-americké bezpečnostní spolupráci. Tato hodnota je rozdělena do 42 obchodních dohod. Tyto prodeje zahrnovaly ruční střelné zbraně, munice, tanky, helikoptéry, válečné lodě, raketové obranné lodě, ale i školení pro saúdské vojenské jednotky. Velké množství tohoto zboží bylo použito během intervence do Jemenu, kde Saúdská Arábie bojuje proti revolucionářské skupině Hútiové, která je považována za spojence Íránu. Právě kvůli tomuto konfliktu se bezpečnostní spolupráce a prodej zbraní dostaly pod velkou kritiku, protože podle posledních údajů si tento konflikt vyžádal téměř 3800 obětí mezi nevinnými civilisty. Koalice okolo království z těchto obětí vinila Hútii, které obvinila z umístování válečných cílů mezi civilní oblasti (Bayoumy 2016).

Barack Obama pokračoval ve snaze v udržení spolupráce se Saúdskou Arábií i v následujících letech a pokračoval v této snaze i v období, kdy koalice vedená Saúdskou Arábií intervenovala do Jemenu, jak jsem již zmiňoval. Obamova administrativa, navzdory důkazům o válečných zločinech, kritiku z Kongresu a téměř celého světa, i nadále materiálně podporovala Saúdskou Arábii. Zarážejícím faktem je, že administrativa Baracka Obamy věděla, že by se mohla podílet na válečných zločinech v Jemenu. Koalice okolo Saúdské Arábie by se bez podpory USA v tomto konfliktu neobešla. Nebýt této podpory, jednotky Saúdské Arábie by téměř jednoznačně musely ustoupit a vrátit se zpátky do království (Marcetic 2018).

1.3 Bezpečnostní spolupráce a boj proti terorismu USA se Saúdskou Arábií od roku 2016

Na výběru první zahraniční cesty Donalda Trumpa v pozici prezidenta Spojených států amerických, kdy se rozhodl cestovat do Saúdské Arábie, je vidět, jak je spolupráce s arabskými státy pro Spojené státy důležitá⁴. Na tuto zahraniční cestu prezident USA odcestoval v květnu roku 2017. Donald Trump se v Saúdské Arábii zúčastnil summitu arabských a muslimských zemí, který proběhl v Rijádu. USA na základě summitu v Rijádu, začaly stejně jako s ostatními arabskými zeměmi velmi úzce se Saúdskou Arábií spolupracovat na námořní spolupráci, vojenské připravenosti a transferu zbraní. Bezpečnostní spolupráce těchto dvou zemí je přínosná, protože Saúdská Arábie byla schopná zabránit častým teroristickým útokům na státní či zahraniční cílové osoby. Spojené státy díky těmto úspěchům jsou i nadále ochotny podporovat Saúdsko-arabské ozbrojené jednotky vybavením, či školením vojáků na boj proti terorismu a také v boji proti rozšíření vlivu Íránu, který by mohl mít za důsledek nestabilitu v regionu (U.S. Department of State 2019).

Státy společně v roce 2017 podepsaly dohodu o dodání zboží do Saúdské Arábie v hodnotě 110 miliard amerických dolarů v následujících deseti letech. V lednu 2017 Spojené státy schválily prodej systému pro detekci perzistentních hrozeb zhruba v hodnotě 525 milionů dolarů. V květnu 2017 se státy dohodly na pokračování školení ozbrojených jednotek Saúdské Arábie, které bylo v hodnotě 750 milionů dolarů. Následující měsíc, tedy v červnu 2017, Spojené státy schválily prodej radarových systémů v hodnotě asi 930 milionů dolarů. V říjnu 2017 Spojené státy prodaly Saúdské Arábii čtyři válečné lodě, které stály přibližně šest miliard dolarů, za účelem modernizace námořnictva Saúdské Arábie. Ještě týž

⁴ Donald Trump během prezidentské kampaně v roce 2016 Saúdskou Arábií velmi kritizoval za porušování lidských práv a podporování extremistických skupin. Avšak poté, co se stal prezidentem, tak Trump s kritikou Saúdské Arábie přestal. Jedním z důvodů, proč této kritiky zanechal, byl blízký vztah korunního prince Saúdské Arábie bin Sálmana a Trumpova zetě Jareda Kushnera (Bazzi 2018).

měsíc došlo k prodeji raket a odpalujících zařízení za třináct miliard dolarů. K roku 2019 bylo zjištěno, že proběhly obchody celkem za 28 miliard dolarů, což představuje 25 % dohody, a to vše jen dva roky od jejího podpisu (U.S. Department of State 2019).

Během pobytu Trumpa v Rijádu došlo k navázání ekonomické spolupráce mezi americkou firmou General Electric a saúdské ropné společností Aramco, následně pak další americké a saúdské firmy uzavřely obchodní dohody v hodnotě asi 260 miliard dolarů. Saúdská Arábie si od těchto dohod slibuje rozvoj průmyslových oborů mimo ropného sektoru, aby na tomto sektoru země nemusela být tak závislá. Během návštěvy se představitelům Saúdské Arábie a USA podařilo uzavřít dohodu na dodávky zbrojní techniky a služeb do Saúdské Arábie v hodnotě 110 miliard dolarů. Saúdská Arábie také získala možnost koupit v následujících deseti letech od USA další vybavení v hodnotě 350 miliard dolarů. Donald Trump chce se Saúdskou Arábií navázat užší bezpečnostní vztahy, aby podpořil samostatnost země v boji proti teroristickým skupinám působícím v regionu. V Saúdské Arábii na Donalda Trumpa pohlížejí jako na naději na vylepšení poškozených vztahů, jež měla za důsledek dohoda USA s Íránem⁵, která byla prosazována minulým prezidentem USA, Barackem Obamou. Šíitský Írán je sunnitské Saúdské Arábii hlavním nepřítelem v regionu (ČT24 2017).

Spojené státy americké se rozhodly na Blízkém východě, konkrétně v Saúdské Arábii, postavit jaderné elektrárny a navázat tak se Saúdskou Arábií i jadernou spolupráci. Trumpova administrativa začala jednat s královstvím o prodeji sofistikovaných jaderných technologií právě do Saúdské Arábie. To se ovšem nelíbilo Kongresu, který tvrdil, že případný transfer těchto technologií může vést Saúdy k vývoji jejich vlastní jaderné zbraně. Někteří kongresmani tvrdí, že případný přístup Saúdů k těmto technologiím by mohl vést k začátku závodu ve zbrojení, a to především s Íránem. Samotná Saúdská Arábie o navázání jaderné

⁵ Součástí této dohody bylo, že Írán slíbí, že se nebude snažit získat jadernou zbraň, na oplátku ovšem proti němu musely být zrušeny všechny sankce (ČT24 2015).

spolupráce se Spojenými státy velmi stojí, brala by to jako možnost na rozdělení zdrojů energie do více položek (Felenda 2019).

Ještě v roce 2018, jak uváděly zprávy americké vlády, financování terorismu v Saúdské Arábii zůstávalo i nadále obrovským problémem království. A to i přesto, že Saúdská vláda znovu potvrdila svůj závazek bojovat proti terorismu a proti jeho financování. Představitelé Spojených států vidí posun Saúdské Arábie v boji proti terorismu od útoků odehraných v září 2001. USA chválí saúdské představitele za to, že berou hrozby terorismu za velmi vážnou věc. Další věcí, za kterou Saúdské Arábie sklízí pochvalu, je spolupráce a aktivita na některých společných vojenských akcích proti teroristům. Saúdové spolupracují společně s USA a Itálií ve finanční pracovní skupině v celosvětové koalici proti ISIS. Tato skupina má za úkol kontrolovat podezřelé platby a případně zadržet velké platby mířící pro teroristické skupiny (Blanchard 2018).

Saúdské úřady začaly dodržovat přísný dohled nad bankovním sektorem, zpřísnily kontrolu charitativního sektoru a také zavedly tvrdší tresty za financování terorismu. Přes veškerou snahu Saúdské Arábie je však stále v království terorismus finančně podporován. Podle představitelů USA jsou některé fondy na financování terorismu shromažďovány v tajnosti a převáděny v hotovosti mimo království, někdy pod hlavičkou náboženských uskupení. Saúdská vláda musí pokračovat v boji proti terorismu a jeho financování, aby se i tento problém vyřešil (Blanchard 2018).

V roce 2018 otřásla světem vražda saúdského novináře Chádšukdžího, ze které byla obviněna královská garda Saúdské Arábie s tím, že korunní princ Mohamed bin Salmán údajně o vraždě novináře věděl a schválil ji. Navzdory této skutečnosti Donald Trump odmítl potrestat Saúdskou Arábii tím, že by zastavil zbrojní dodávky do Saúdské Arábie, jež navrhovali někteří členové Kongresu USA. Donald Trump prohlásil, že Spojené státy zůstanou i nadále pevným partnerem Saúdské Arábie v boji proti terorismu a na ochranu národních zájmů USA, Saúdské Arábie a dalších zemí v regionu Perského zálivu. Prezident USA ve

stanovisku namířené na postoj USA vůči Saúdské Arábii pochválil Rijád za finanční příspěvky na boj proti terorismu a opět velmi kritizoval Írán (ČTK 2018a).

Jednou z částí bezpečnostní spolupráce mezi Saúdskou Arábií a USA jsou také společná vojenská cvičení. Jedno z nich se odehrálo v říjnu roku 2018 pod názvem Ochranný štít 2 a probíhalo v Saúdské Arábii. Cvičení proběhlo za účelem zvýšit stabilitu, bezpečnost v regionu Perského zálivu a účastnily se ho ozbrojené síly USA a pozemní ozbrojené síly Saúdské Arábie. Součástí cvičení byla řada úkolů, které zahrnovaly zkoumání nebezpečných materiálů, například výbušnin. Jedním z dalších úkolů bylo samotné zneškodnění výbušnin a také evakuace velkého množství lidí v případě teroristického útoku či jiné další krize (Arab News 2018). Generální ředitel cvičení Khalid bin Abdullah Al-Shiblan prohlásil, že „cílem školení bylo dosáhnout nejvyššího stupně koordinace mezi různými pobočkami saúdskoarabských ozbrojených sil a okamžitě a účinně reagovat na případné krize“ (Al-Shiblan, 2018, cit. dle Arab News 2018).

I přes snahu USA odstoupit od veřejné podpory koalice vedené Saúdskou Arábií ve válce v Jemenu vyšly na veřejnost v srpnu 2018 dokumenty, které potvrzují, že další podpora ze strany USA míří právě do Saúdské Arábie. V těchto dokumentech se objevují informace, že USA pomohou se cvičením 41 pilotů Saúdské Arábie. Součástí tohoto cvičení je také cvičení se stíhačkami F-15, které Saúdská Arábie používá ve válce v Jemenu. Tato informace se objevila jen čtrnáct dní po útoku koalice vedené Saúdskou Arábií v Jemenu na školní autobus, ve kterém zemřelo 40 dětí a jedenáct dospělých. Při útoku byla na autobus svržena americká bomba (Webb 2018). Autorka dále uvádí, že i přes varování ze strany USA, v případě velkého počtu umírajícího civilního obyvatelstva po útocích Saúdské Arábie jsou Spojené státy ochotné zastavit vojenskou podporu pro koalici. Zpráva o společném cvičení vyvracejí tuto zprávu a zdá se, že k pozastavení podpory nedojde.

2 SPOLUPRÁCE USA SE SPOJENÝMI ARABSKÝMI EMIRÁTY

Spojené arabské emiráty, dále jen SAE se skládají ze sedmi emirátů (Abú Dhabí, Dubaj, Sharjah, Ajman, Umm Al-Qaiwain, Fujairah, Ras Al-Khaimah). Od doby svého vzniku, tedy od roku 1971, se Spojené arabské emiráty staly jednou z největších ekonomik v arabském světě (Office of the United States Trade Representative nedatováno).

USA se Spojenými arabskými emiráty navázaly velice přátelské vztahy už v roce 1971, kdy vojska Velké Británie v rámci dekolonizace opustily SAE. Jen o rok později, tedy už v roce 1972, USA navázaly se SAE formální diplomatické vztahy. Stejně jako Saúdská Arábie, jsou Spojené arabské emiráty klíčovým partnerem Spojených států v oblasti Perského zálivu a tyto státy vedou úzkou spolupráci v několika oblastech, jako jsou například obrana, zamezení šíření zbraní hromadného ničení, obchodu, energetické politiky a zejména pak v boji proti terorismu. Obě země také spolupracují na nastolení míru a bezpečnosti v regionu Perského zálivu. V přístavech SAE kotví nejvíce amerických lodí na celém světě, nepočítáme-li přístavy ve Spojených státech amerických. V zemi působí více než 1000 amerických firem, což můžeme brát jako další důkaz velmi úzké spolupráce USA se SAE (U.S. Department of State 2018).

2.1 Bezpečnostní spolupráce, boj proti terorismu SAE s USA po září 2001

Teroristické útoky na Spojené státy americké v září roku 2001 byly pro SAE ve vztazích s USA zlomové. Ukázalo se, že 2 z 19 atentáčníků byli původem právě ze Spojených arabských emirátů, což ve Washingtonu vyvolalo negativní reakce vůči SAE. Spojené státy obviňovaly arabské státy, včetně SAE, že jsou úrodnou půdou pro teroristické a extremistické skupiny. Arabské státy kritizovaly Washington za dvojí standardy v politice. Bylo jasné, že tyto útoky budou mít na vývoj vztahů mezi USA a arabskými státy, včetně SAE dlouhodobé účinky. Společným vztahům nepomohlo ani to, že se objevily informace, že útočníci byli finančně podporováni

právě ze SAE. Emiráty chtěly vylepšit svoji tvář svoji tvář, a proto začaly spolupracovat s USA v boji proti terorismu (Katzman 2006). SAE byly jedinou zemí z GCC, která poskytla přímou vojenskou pomoc USA v Afghánistánu proti Talibánu v roce 2001. Představitelé SAE tuto akci brali jako možnost na vylepšení vztahů s USA. I když SAE uznávaly Taliban jako oficiální vládu Afghánistánu, po teroristických útocích v září 2001 zaujaly tvrdý postoj proti islamistickým skupinám a připojily se na stranu USA v této válce (Knodell 2017).

Spojené státy americké věřily, že protiamerické cítění ve Spojených arabských emirátech a dalších arabských zemích je způsobené nefunkčním vzdělávacím systémem. SAE si po útoku v září 2001 uvědomily, že se pro jejich zem stává radikalizace mladé generace velkým nebezpečím a že je potřeba reagovat (Al Otaiba 2016). Ve školách vyučují převážně radikálové, kteří navíc používají zastaralé učebnice. Vzdělávání, kdy výuku vedou radikálové, vede mladé generace k nulové připravenosti zabývat se vnějším světem. Tímto způsobem se podle Washingtonu podařilo mezi mladými lidmi vyvolat protiamerické cítění. Už před zářijovými útoky představitelé SAE mluvili o potřebě školní reformy, již bylo potřeba k lepším vzdělávacím výsledkům a také ke snížení nezaměstnanosti (Sayegh 2004).

Vzdělávací systém SAE byl nefunkční, i přes velké finanční zdroje, kterými SAE disponují. Nicméně ministerstvo školství SAE si nedostatky uvědomovalo a už na konci 20. století zahájilo program 2020, který měl do roku 2020 revidovat a hodnotit školní osnovy tak, aby rokem 2020 dosáhly nového a lepšího standardu. Po září 2001 Spojené státy s touto reformou nebyly spokojeny, a proto se svolením SAE poslaly do země komisi, která se skládala z amerických úředníků. Tato komise vydala zprávu, ve které tvrdila, že SAE porušují náboženská práva, když v učebnicích vlastněných státem se objevuje diskriminační a urážlivý jazyk, který podporoval nenávisť vůči ostatním náboženským skupinám jako je například křesťanství či hinduismus. USA daly jasně najevo, že školní systém v SAE musí projít novou reformou. Proto ministerstvo školství SAE v roce 2002 přišlo s plánem vytvořit místní výbory, které budou na reformy dohlížet. Jejich cílem

bylo prozkoumat všechny učebnice a odstranit z nich materiály, které by mohly zahrnovat diskriminační jazyk. Veřejnost se proti těmto krokům bouřila, brala je jako podporu neislámské identity. Ministerstvo školství si za svými kroky stálo (Sayegh 2004). Spojené státy viděly nebezpečí v radikalizaci mladé generace už téměř od základních škol, a proto se rozhodly zakročit a zahrnout do spolupráce se Spojenými arabskými emiráty i reformu školství.

SAE si uvědomovaly, že je potřeba zaútočit na extremistické skupiny v celém regionu. Emiráty věděly, že na takovouto vojenskou akci nemají dostatek materiálních prostředků, a proto se přidaly na stranu USA v bojích proti terorismu v oblasti. Krátce po září 2001 se SAE přidaly na stranu USA v bojích proti al-Káidě a Talibanu v Afghánistánu, kde zůstaly po boku USA a NATO dalších 12 let (Al Otaiba 2016).

USA se Spojenými arabskými emiráty nikdy neměly úzké bezpečnostní vztahy, to se ale změnilo po válce v Perském zálivu, která proběhla v letech 1990 až 1991, kdy SAE, které v té době měly asi 60 tisíc vojáků, chtěla navázat úzké bezpečnostní vztahy s USA v obavách dominance Íránu nad regionem. V roce 1994 obě země podepsaly dohodu o obranném paktu (Katzman 2005).

Během let 1993-2001 SAE dovolily americké armádě využívat její přístavy a letiště. SAE od USA nedostávaly žádnou finanční pomoc, naopak samy v těchto letech přispívaly na vojenské akce USA, a to ročně asi 15 milionů dolarů, převážně v podobě ropy. Ačkoli SAE byly veřejným kritikem intervence USA do Iráku z roku 2003, byly to právě Spojené arabské emiráty, jež hostily americké vojenské jednotky, které se připravovaly na operaci Irácké svobody. Během této vojenské operace se zvýšil počet amerických vojáků na území SAE z osmi set na dva tisíce. SAE také dovolily USA modernizovat letiště v SAE, které Spojené státy využívaly na své vojenské operace. SAE chtěly zůstat v blízkém vztahu spolupráce se Spojenými státy (Katzman 2005). V roce 2002 spolupráce obou zemí zaznamenala úspěch, když se SAE podařilo dopadnout jednoho z nejvýše postavených členů al-Káidy, Abda al-Rahima al Nashiriho (Katzman 2006).

SAE si vždy bezpečnostní prostředky kupovaly od Francie, ovšem na přelomu 21. století se SAE domnívaly, že nákupem bezpečnostních prostředků od USA posílí závazek Spojených států na bezpečnost Spojených arabských emirátů. V březnu 2000 SAE podepsaly smlouvu s USA o nákupu 80 amerických stíhaček F-16, protiraketové systémy a také rakety. Smlouva byla v hodnotě asi 8 miliard dolarů, z toho 2 miliardy dolarů byly vyčleněny na munici a zbraně. SAE také zvažovaly nákup armádního taktického raketového systému, jež byl schválen k vydání ministerstvem obrany v roce 2003 (Katzman 2005). Spojené arabské emiráty nesledovaly a nesnažily se dodržovat politiku USA v regionálních otázkách nijak striktně, ale všeobecně souhlasily s jejich diplomatickým řešením krizí v regionu (Katzman 2010).

USA v roce 2004 podepsaly dohodu s emirátem Dubaj o zásadách bezpečnosti převážených kontejnerů na lodích. Tato dohoda se zaměřovala především na kontrolu kontejnerů, které budou spojeny s USA a budou plout přes přístavy v Dubaji. Na základě této dohody schválil Výbor pro zahraniční investice ve Spojených státech převzetí britské firmy dubajskou společností, která je držitelem Dubai Ports World. Tato společnost díky tomuto převzetí měla na starost přístavy v New Yorku, ve Philadelphii a dalších významných městech USA. Toto převzetí, které mělo hodnotu 9 miliard dolarů se ovšem nelíbilo některým členům Kongresu, kteří se obávali, že Dubajská společnost by nemusela být tak ostražitá a do USA by kontejnery mohlo cestovat nebezpečné zboží. Proto byla stanovená 45denní lhůta na přezkoumání operací v těchto přístavech ze strany USA. Dohoda pravděpodobně byla vytvořena také kvůli nelegálnímu prodeji jaderné technologie Pákistánu do Libye, Severní Koreji a Íránu. Bylo zjištěno, že prodej mohl jít i přes přístavy v Dubaji (Katzman 2006).

Co se týče arabsko-izraelské otázky, SAE se v roce 2007 připojily k Saúdské Arábii, Egyptu a Jordánsku, aby spolupracovaly s diplomacií USA na vyřešení problému. SAE se snažily prosadit, aby jakákoliv vyrovnání mezi Izraelem a Palestinou byla spravedlivá. SAE občas kritizovaly Spojené státy za příliš velkou

podporu Izraele. I když SAE kritizovaly USA, ve svých návrzích, jak tento konflikt vyřešit, nijak nepokročila (Katzman 2010).

Spojené státy zneklidňoval fakt, že bylo velmi lehké překročit hranice SAE, a proto kladly důraz na zpřísnění kontrolních hranic, aby tak mohlo být zamezeno teroristům dostat se vůbec do země. I přes malé finanční pomoci od USA se podařilo SAE kontroly na hranicích opravdu zpřísnit a ztížit tak teroristům cestu do SAE. Spojeným arabským emirátům se také podařilo zlepšit vyšetřování podezřelých finančních transakcí, také posílily právní rámec v boji proti terorismu (Katzman 2011).

2.2 Bezpečnostní spolupráce a boj proti terorismu SAE a USA od roku 2008

SAE se v roce 2008 rozhodly podepsat bezpečnostní spolupráci s Francií. Tato dohoda slibovala spolupráci v oblasti obrany a civilním jaderném programu. Francie touto dohodou získala první vojenskou základnu v Perském zálivu. Další součástí této dohody bylo, že francouzské námořnictvo mohlo využívat přístav Zayid a francouzské letectvo mohlo využívat letiště Dhafra (Katzman 2010).

Spojené arabské emiráty oznámily v květnu 2011, že si najaly soukromou americkou firmu Reflex Responses, aby poskytla operativní, plánovací a vzdělávací podporu armádě SAE. Ještě před tímto prohlášením vyšlo najevo, že SAE najaly světoznámou firmu Blackwater, která zajišťuje světové zabezpečovací systémy. Dohoda s Blackwater byla podle zdrojů v hodnotě 529 milionů dolarů a měla SAE zajistit bezpečí před interními vojenskými operacemi, které by byly namířené proti vládě SAE. Ministerstvo obrany USA na tyto zprávy reagovalo vydáním prohlášení, ve kterém uvádí, že vyšetřuje zprávy, zda nedošlo k porušení amerických zákonů v oblasti vývozu technologií v oblasti obrany (Katzman 2011).

Od roku 2008 SAE nakoupily vojenské zařízení od USA v hodnotě zhruba 18 miliard dolarů. Do té doby nejvýznamnější nákup proběhl v roce 2000, kdy SAE uskutečnily nákup osmdesáti stíhaček F-16 v hodnotě 8 miliard dolarů, jak jsem zmiňoval výše. V roce 2006, aby SAE zvýšily svůj obranný potenciál v případě

ohrožení Íránu, nakoupily od USA armádní taktické raketové systémy v hodnotě asi 750 milionů dolarů. Další významný nákup se uskutečnil v roce 2008, kdy SAE koupily protiraketové systémy v hodnotě přibližně 7 miliard dolarů. V témže roce také SAE nakoupily součástky k JDAM, což je přesně naváděná letecká puma. Tento nákup byl v hodnotě celkem 326 milionů dolarů. Ještě v září 2008 došlo k prodeji protiletadlových vozů Stinger do SAE v hodnotě 737 milionů dolarů (Katzman 2010).

V roce 2009 spolupráce obou zemí slavila velký úspěch, když bylo oznámeno, že bezpečnostní pracovníci odhalili a následně zamezili plánu al-Káidy zaútočit na cíle v Dubaji. V listopadu 2010 SAE oznámily, že přezkoumávají zákon proti terorismu z roku 2004 tak, aby ještě lépe bojovaly proti terorismu a proti financování terorismu (Katzman 2011).

V lednu 2009 USA podepsaly se Spojenými arabskými emiráty dohodu o jaderné spolupráci. Obnovený zájem o jadernou energii také vyvolal spekulace, že sunnitské arabské vlády reagují na bezpečnostní hrozbu, kterou představuje íránský jaderný program a potenciální vývoj jaderných zbraní. Úředníci SAE popírají, že íránský jaderný program ovlivnil jejich rozhodnutí sledovat jadernou energii (Stein 2009). V Kongresu tato dohoda vyvolala obavy, a proto po prezidentovi požadoval, aby potvrdil, že SAE podnikly kroky k zastavení obchodu s Íránem dříve, než vejde tato dohoda v platnost. Nebylo ovšem přijato žádné opatření, které by zablokovalo tuto dohodu (Katzman 2011).

V roce 2009 pak SAE uzavřely dohodu s Boeing corporation a s Lockheed Martin corporation o nákupu vojenského transportního letadla v hodnotě 3 miliard dolarů. V listopadu 2010 americká Agentura pro obrannou bezpečnost oznámila Kongresu prodej třiceti vrtulníků AH-64 Apache do Spojených arabských emirátů v hodnotě asi 5 miliard dolarů. Jak jsem již zmiňoval výše, SAE však spolupracovaly v oblasti bezpečnosti také s Francií, se kterou se Spojené státy vrhly do neočekávaného boje o prodej vojenského a leteckého zařízení do Spojených arabských emirátů. Francie doufala, že SAE od ní nakoupí bojová letadla Rafale, což je zahrnuto v dohodě o bezpečnostní spolupráci s Francií. Francouzští

představitelé předpokládali, že tento obchod by mohl dosáhnout hodnoty 8 miliard dolarů. SAE už od Francie nakoupily 380 francouzských tanků Leclerc a 20 vojenských letadel Mirage 2000 (Katzman 2010).

2.3 Bezpečnostní spolupráce SAE s USA a boji proti terorismu v druhé dekádě 21. století

Vzájemná bezpečnostní spolupráce zahrnuje i cvičení armády SAE, která je relativně malá, jelikož disponuje zhruba 61 tisíci vojáky. Na druhou stranu armáda SAE prosperuje z tréninků americké armády a může hrát v malých regionálních konfliktech klíčovou roli. Součástí tréninku armády jsou rozsáhlá cvičení v oblasti včasného varování, letecké a raketové obrany a logistiky. Mezi lety 2007 až 2010 se Spojené arabské emiráty staly druhým největším odběratelem zbraní USA, když SAE nakoupily zbraně za 10,4 miliardy dolarů. Největším odběratelem byla Saúdská Arábie. V listopadu 2011 SAE oznámily nákup 4 900 přesně naváděných leteckých pum typu JDAM, které už nakoupily od USA v roce 2008. Nákup z roku 2011 dosáhl hodnoty asi 304 milionů dolarů (Katzman 2014).

V roce 2011 se jednotky SAE přidaly k intervenci vedené USA do Libye, aby podpořily libyjské povstalce ve válce proti diktátorovi Kaddáfimu. SAE jsou v tomto konfliktu do dnešního dne velmi zapojené. Kaddáfího režim se podařilo svrhnout, avšak země se ponořila do občanské války, která trvá od roku 2014. SAE za podpory USA podporují generála Haftara (Knodell 2017).

Spolupráce SAE s USA, ale také se Saúdskou Arábií, nesla ovoce v boji proti terorismu, když se jim v roce 2010 podařilo zmařit misi al-Káidy Arabského poloostrova, jež měla poslat bomby do USA. V roce 2012 představitelé SAE uvedli, že ve spolupráci se Saúdskou Arábií se jim podařilo zatknout členy teroristických buněk, které provádějí útoky v USA. Podle představitelů SAE tito členové mohli být napojeni na al-Káidu. V dubnu 2013 pak SAE zatkly sedm občanů, kteří nepocházeli ze Spojených arabských emirátů, ovšem byli obviněni ze spolupráce s al-Káidou (Katzman 2014).

Tyto dvě země společně bojují proti teroristickým skupinám a proti šíření jejich politik v regionu, ale také se snaží o prevenci pohybu teroristů po regionu. V září roku 2012 byl na americkém velvyslanectví v Dubaji založen právní úřad na společné úsilí proti financování terorismu. V červnu 2014 SAE zřídily finanční pracovní skupinu, která má předcházet využívání finančních institucí SAE teroristickými skupinami. V říjnu 2014 pak SAE oznámily, že posílily zákon z roku 2002 na boj proti praní špinavých peněz. USA finančně SAE pomohly v boji proti terorismu, když v roce 2015 investovaly Spojené státy asi 400 tisíc dolarů na zpřísnění kontrol na hranicích SAE (Katzman 2019).

Podle představitelů obou zemí se v roce 2014 nacházelo v SAE asi 5000 amerických vojáků. To znamená značný nárůst od roku 2012, kdy v tomto roce bylo v zemi asi 3000 vojáků. V porovnání před rokem 2003 se jedná o rapidní nárůst. Před rokem 2003 bylo na území SAE jen zhruba 800 vojáků. Převážnou část amerických jednotek v zemi tvoří letectvo. Další američtí pracovníci byli údajně rozmístěni v námořních zařízeních ve Fujairah. V dubnu 2012 USA nasadily v SAE několik bojových letadel F-22, což můžeme vnímat jako vojenskou přípravu SAE na jakékoliv nebezpečí ze strany Íránu, které by hrozilo z jaderné dohody mezi Íránem a USA (Katzman 2014).

USA kladně hodnotily vývoj armády SAE, i když je, co se týče počtu vojáků, velmi malá. Americkými představiteli je označována za nejvíce schopnou a nejvíce vyškolenou armádu ze zemí, které jsou členy GCC. Představitelé USA si také cení aktivity SAE v zapojování se ve vojenských aktivitách, které vedou právě USA a cení si toho, že SAE je ochotny posílat své vojáky do zahraničí na pomoc USA (Knodell 2017).

V roce 2013 ministr obrany administrativy Baracka Obamy Chuck Hagel dotáhl prodej třiceti stíhaček F-16 do SAE. Tento prodej byl součástí velké obchodní transakce letadel do SAE a dalších zemí, např. do Saúdské Arábie či Izraele. Tímto krokem představitelé USA chtěli dát najevo, koho považují za své nejdůležitější partnery v oblasti. V lednu 2014 pak byl obchod dotažen, když k již zmíněným stíhacím letadlům USA prodaly do SAE také munici pro F-16 s hodnotou 270

milionů dolarů. V říjnu 2013 pak USA oznámily prodej mnoha přesných řízených střel pro leteckou flotilu F-16 do SAE. Prodej byl zajišťován firmami Boeing corporation a Raytheon a náklady se vyšplhaly k hodnotě čtyř miliard dolarů (Katzman 2014).

Ve druhé dekádě 21. století SAE, i přes relativně malou armádu společně s dalšími arabskými státy bojovaly proti al-Káidě, a především proti al-Kaidě Arabského poloostrova, která je považována za nejbezpečnější křídlo al-Káidy. S podporou USA jednotky SAE a dalších arabských zemí se rozhodly pro vojenskou operaci vůči al-Káidě Arabského poloostrova ve východním Jemenu. Ozbrojené síly Jemenu, které byly vyškolené armádou SAE, získaly zpět město Aden, což je druhé největší město Jemenu, které bylo ovládáno teroristickými skupinami. SAE s USA navázaly vojenskou spolupráci v oblasti Perského zálivu v boji proti ISIS či al-Káidě (Al Otaiba 2016).

SAE ve spolupráci s USA dokázaly natolik zlepšit svoji bezpečnost vůči teroristickým útokům, že se v zemi téměř žádné teroristické činy neodehrávají. Představitelé USA také chválili své protějšky za boj proti terorismu a za boj proti financování terorismu uvnitř státu. SAE se podařilo zatknout některé válečníky al-Káidy či Islámského státu, čímž se jim podařilo zabránit několika teroristickým útokům. SAE zpřísnily kontroly na hranicích, takže je pro teroristy těžké se do země vůbec dostat. Mezi další postupy, prostřednictvím kterých SAE spolupracovaly s USA v boji proti terorismu bylo zavedení zákona, který dovozoval bankám zrušit podezřelou platbu velké částky do zahraničí, která by velmi pravděpodobně mohla mířit na účty teroristických skupin (Katzman 2017).

Jak uvádí autor Sambidge (2014), SAE vyjádřily zájem o dohodu se Spojenými státy v hodnotě 150 milionu dolarů. Tato dohoda by byla prodloužením již stávající smlouvy o školení prezidentské gardy Spojených arabských emirátů americkými námořníky. Americká agentura pro spolupráci v obranné bezpečnosti oznámila, že vláda SAE projevila zájem o dohodu v hodnotě 150 milionů dolarů, která by sloužila k dalšímu výcviku námořní pěchoty, školení prezidentské gardy SAE. Tento výcvik a školení by bylo součástí boje proti terorismu, boje proti

pirátství a také k podpoře národní obrany. Součástí dohody v hodnotě 150 milionů dolarů by bylo také společné vojenské cvičení a společný výcvik jednotek SAE.

I přes tyto postupy ke zlepšení bezpečnosti se nepodařilo oběma zemím zamezit útoku na učitele v roce 2014, který pocházel z USA. Během tohoto útoku byl zmiňovaný učitel zabit ženou ze SAE, u které bylo prokázáno, že navštěvovala extremistické internetové stránky. Za částečný úspěch lze považovat to, když spojeným silám se podařilo objevit a deaktivovat bombu v autě, nastraženou stejnou ženou, která zabila amerického učitele (Katzman 2014). Autor dále uvádí, že jejím cílem byl americký doktor, žijící a pracující v SAE. Úřady tuto ženu dopadly krátce po detonaci nachystané bomby.

Ještě v roce 2014 byla založena společná pracovní skupina The Joint UAE-US Financial Counterterrorism Task Force, která měla za úkol boj proti financování terorismu a zabránění šíření se nezákonných finančních sítí v regionu Perského zálivu. Založení této pracovní skupiny přišlo v době, kdy se USA snažily zintenzivnit úsilí o zamezení toku peněz pro Islámský stát a snížit jejich zisky z prodeje ropy. Dalším cílem této skupiny bylo také zamezit teroristické skupině přístup do mezinárodního bankovního systému. Spojené arabské emiráty se zavázaly zamezit financování Islámského státu a se Spojenými státy mají velmi dobré vztahy v boji proti financování terorismu (Khan 2014)

V roce 2015 se SAE podařilo zatknout a odsoudit několik desítek obyvatel SAE, kteří měli v plánu utéct ze země a přidat se k teroristické skupině ISIS. V březnu 2016 pak SAE zaznamenaly obrovský úspěch, když se jejím soudům podařilo odsoudit 30 z 41 lidí, kteří byli členy teroristické skupiny Shabab al Manara. Tato teroristická skupina měla v plánu uskutečnit v SAE teroristické útoky, ovšem díky skvělé práci SAE a USA bylo tímto útokům zamezeno (Katzman 2014).

USA společně s SAE navázaly i zpravodajskou spolupráci, která měla vést k hospodářskému, sociálnímu, ale také k technologickému rozvoji. Tato kooperace měla pomoci i v bezpečnostní spolupráci, když tajné agentury budou schopny například odhalit a následně zamezit případnému teroristickému útoku. Spojené

arabské emiráty mají tajnou zpravodajskou službu, kterou lze rozdělit do dvou částí. První část pracuje s policií, armádou, přičemž tyto složky jsou schopné shromažďovat informace v oblasti bezpečnosti a například také kriminality. Druhá část zpravodajských služeb se věnuje IT oborům v utajení a také strategické zpravodajské služby (Pivariu 2018).

Pivariu (2018) uvádí, že v roce 2017 podepsaly SAE smlouvu o spolupráci s americkou firmou Harris Corporation⁶ v hodnotě 189 milionů dolarů. Smlouva měla SAE zajistit systém operačních schopností ozbrojených sil SAE. Spojené síly obou států vybudovaly v blízkosti Port Zayed výcvikové hřiště pro trénování zpravodajských důstojníků podle operací CIA.

I když spolupráce mezi těmito státy trvá, což spolupráce na vývoji zpravodajských služeb v SAE jen potvrzuje, tak i nadále se ale objevují problémy. Spojené arabské emiráty totiž pohrozily odstoupením od smluv o spolupráci na vývoji zpravodajských služeb. Představitelé SAE jako důvod k tomuto kroku uváděli snahu blokovat legislativu, která by umožňovala rodinám obětí teroristického útoku ze září 2001 žalovat Saúdskou Arábii a také Spojené arabské emiráty. Tuto legislativu se zablockovat nepodařilo. Velvyslanec SAE v USA Yousef Al Otaiba varoval, že případné odsouzení SAE by mohlo srazit sdílení důležitých informací ze strany SAE na minimum (Malnick-Heighton 2017).

USA pomáhají ve výcviku armády SAE a spolupráce nese ovoce. Američtí vojenští důstojníci prohlašují, že vojáci armády SAE prokazují velikou zdatnost a během nedávných bojů v Jemenu proti al-Káidě Arabského poloostrova prokázali svoji účinnost a zdatnost. Američtí představitelé považují prodej zbraní do SAE jako budování bezpečnosti v regionu a jako ochranu svých spojenců, ale také jako ochranu sebe samotných (Katzman 2019). Bezpečnostní spolupráce mezi SAE a USA funguje, ale jak můžeme vidět, objevují se zde malé náznaky

⁶ Harris Corporation je firmou zabývající se taktickou komunikací, geoprostorovými systémy, řízením letového prostoru (Harris nedatováno).

nespokojenosti. Není to ale nic, co by tuto spolupráci ohrozilo a spolupráce může i nadále fungovat.

Od nástupu Donalda Trumpa na pozici prezidenta USA se bezpečnostní spolupráce se SAE jen zvýšila, což také dokládá podpis nové smlouvy v roce 2017 o obranném faktu. Smlouva nahrazovala smlouvu z roku 1994. Dohoda by měla zařídit umožnění vyslání více amerických vojáků a zařízení do SAE. USA začaly ještě silněji podporovat SAE v boji proti al-Káidě na Arabském poloostrově. Donald Trump také podporuje koalici okolo Saúdské Arábie, která bojuje v Jemenu proti hnutí Hútiů, které je napojeno na Írán (Stewart 2017).

Spojené arabské emiráty také přijaly zákon o kybernetickém zločinu, který

I přes úzkou spolupráci obou zemí v boji proti terorismu se tyto dvě země dostávají do střetu názorů o to, co je teroristická skupina a co ne. Oba státy rozlišují asi 85 hnutí, která vláda SAE považuje za teroristické skupiny včetně muslimských hnutí, která působí v Evropě a v USA a reprezentují společnost muslimů v těchto zemích. Takováto hnutí působící v Evropě a USA Spojené státy za teroristické skupiny neoznačují. SAE označují za teroristické skupiny například Muslimskou asociaci Švédska, Federaci muslimských organizací v Evropě či americkou organizaci Americkou muslimskou společnost (Katzman 2017).

V roce 2018 pak SAE oznámily, že přijaly nový zákon pro boj proti praní špinavých peněz, který nahrazuje zákon z roku 2002. Nový zákon měl pomoci k ještě lepšímu boji právě proti financování terorismu (Katzman 2019).

Spojené státy stejně jako se Saúdskou Arábií tak i se Spojenými arabskými emiráty pořádají společná vojenská cvičení. Jedno z nich se odehrálo v říjnu 2018. Cvičení neslo název *Iron Magic 19* a účastnily se jej armády SAE a USA. Cvičení mělo za úkol podpořit spolupráci a výměnu v odborných znalostech ve vojenských oblastech. Společné cvičení mělo přispět i ke zvýšení bojových schopností armády SAE a ke zvýšení spolupráce mezi ozbrojenými jednotkami obou zemí (Business Standard 2018).

ZÁVĚR

Cílem této bakalářské práce bylo představit formy, možnosti a limity bezpečnostní a strategické spolupráce Spojených států amerických se Saúdskou Arábií a Spojenými arabskými emiráty v Saúdské Arábii a SAE od roku 2001 až po rok 2018.

K dosažení tohoto cíle jsem se rozhodl postupovat deskriptivní metodou, kdy jsem se rozhodl popsat spolupráci mezi Spojenými státy americkými a Saúdskou Arábií, respektive mezi Spojenými státy americkými a Spojenými arabskými emiráty. Obě země se od září roku 2001, kdy došlo k teroristickým útokům na New York přidaly na stranu USA ve válce proti terorismu, aby vylepšily svoji tvář, když drtivá většina z útočníků těchto útoků pocházela z těchto dvou zemí a v očích americké veřejnosti byly nenáviděny. Obrovským problémem pro oba státy bylo financování terorismu. I když obě země zavedly přísné sankce a tresty a vytvořily ve spolupráci s USA pracovní skupiny, které měly dohlížet na podezřelé platby, které mohly skončit na účtech teroristických skupin, i přesto všechno se ke konci popisovaného období, tedy od roku 2001 až 2018, nepodařilo zamezit financování teroristických skupin z těchto zemí.

Velmi častou formou spolupráce mezi USA a zkoumanými státy považují prodej zbraní a vojenské techniky, když USA prodaly do Saúdské Arábie a Spojených arabských emirátů zboží za miliardy dolarů. Uzavřené dlouhodobé obchodní smlouvy na další roky ukazují, že tento trend bude pokračovat a obě arabské země budou i nadále od Spojených států amerických vojenskou techniku nakupovat.

Dalším způsobem, jakým jsem chtěl dosáhnout cíle, bylo ukázat frekvenci dění teroristických útoků v Saúdské Arábii a SAE. V první dekádě 21. století se v Saúdské Arábii odehrálo velké množství teroristických útoků, při kterých zemřely stovky nevinných lidí, včetně několika desítek Američanů. Ve druhé dekádě 21. století teroristické útoky v Saúdské Arábii pokračovaly, ovšem už ne v takové míře, jako tomu bylo dříve. Můžeme vidět, že v první dekádě 21. století se odehrálo okolo desítky velkých teroristických útoků na území Saúdské Arábie. Po poražení al-Káidy Arabského poloostrova se objevila nová hrozba, a to

Islámský stát, který také stojí cirka desítkou útoků. Avšak po poražení Islámského státu počet teroristických útoků klesl téměř na nulu. V roce 2016 se Saúdské Arábii podařilo zatknout 1600 příslušníků Islámského státu, čímž zamezily dalším útokům. Na konci zkoumaného období, tedy od roku 2016 už byl v zemi relativní klid a nebyl zde hlášen žádný velký teroristický útok. Ve Spojených arabských emirátech se po celou dobu zkoumaného období neodehrál velký teroristický útok. Riziko hrozby teroristického útoku je v této zemi velmi malé, protože ochranné složky pracují natolik dobře. USA se SAE toto riziko ještě více snižovaly, když pracovaly na zpřísnění kontrolních hranic, aby došlo ke ztížení vstupu případných zahraničních teroristů do země.

Cíle jsem se také snažil dosáhnout pomocí popsáním spolupráce v případném poražení teroristických skupin, které stály za útoky ve zkoumaných zemích. Ve Spojených arabských emirátech k velkým teroristickým útokům nedochází, takže Spojené státy americké se ve spolupráci se SAE soustředí na poražení teroristických skupin, které působí převážně v Jemenu. V Saúdské Arábii v první dekádě 21. století docházelo k velkým a častým teroristickým útokům, za kterými stála al-Káida Arabského poloostrova. Právě tuto teroristickou skupinu se po vyčerpávajících bojích podařilo v roce 2009 vyhnat ze Saúdské Arábie, když sama organizace oznámila, že nyní bude působit v Jemenu. Druhou bezpečnostní hrozbou byl Islámský stát, který se ale také už podařilo porazit.

Bezpečnostní a strategickou spolupráci mezi Saúdskou Arábii a USA, respektive mezi SAE a USA tedy považuji za velmi rozvinutou a úspěšnou. Počet teoretických útoků se ve zkoumaných zemích díky bezpečnostní spolupráci a společnému boji proti terorismu podařilo snížit téměř na nulu, kdy za poslední dva roky nebyl hlášen ze zkoumaných zemí velký teroristický útok. Snížil se tedy i počet obětí, které během teroristických útoků přišly o život. Další úspěch spolupráce byl, když se podařilo porazit ISIS stojící za velkými teroristickými útoky v Saúdské Arábii ve druhé dekádě 21. století. Spojeným silám se také podařilo porazit al-Káidu Arabského poloostrova, která stála právě za většinou útoků v Saúdské Arábii v první dekádě 21. století. Jak jsem v práci popsal, lze

spolupráci považovat za dobrou a rozhodně prosperující, ale zůstává zde velká hrozba, a to financování teroristických skupin ze strany Saúdské Arábie a SAE. Toto zůstává i nadále obrovským problémem a za téměř dvacet let velmi úzké bezpečnostní spolupráce mezi USA a Saúdskou Arábií, respektive USA a Spojenými arabskými emiráty se toto nepodařilo zcela zastavit. Avšak obě země i nadále proti tomuto problému bojují a stále přijímají nové a nové finanční zákony a sankce na zamezení právě financování terorismu.

Spojené státy americké a Saúdská Arábie mají mezi sebou výjimečný vztah, to ovšem neznamená, že jejich vztahy byly vždy bez problémové. Můžeme zde mluvit o období po teroristických útocích v září 2001 na New York, kdy drtivá většina útočníků byla právě ze Saúdské Arábie. Za toto se na Saúdskou Arábii ze Spojených států snesla obrovská vlna kritiky. Dalším obdobím, kdy vzájemné vztahy těchto dvou států byly napjaté, bylo arabské jaro v roce 2011, kdy Spojené státy podpořily revoluce v Egyptě, ve kterém vládnul spojenec Saúdské Arábie, a to Husní Mubárak. Vzájemným vztahům nepomohla ani jaderná dohoda mezi USA a Íránem z roku 2016, když se saúdští představitelé obávali, že tato dohoda pomůže posílit Íránu svůj vliv na Perském zálivu. Obě země však ve spolupráci spolupracují, protože pro obě země by bylo velmi složité své dlouhodobé vzájemné vztahy zrušit.

ZDROJE

Agence France-Presse (2015). *US to sell Saudi Arabia four advanced warships*. (<https://news.yahoo.com/us-sell-saudi-arabia-four-advanced-warships-172013968.html>, 22. 3. 2019).

Al-Aswat, Asharq (2019). *Saudi Top Prosecutor: We Have Taken Many Measures against Terrorism, Money Laundering* (<https://aawsat.com/english/home/article/1601536/saudi-top-prosecutor-we-have-taken-many-measures-against-terrorism-money>, 24. 6. 2019).

Arab News (2015). *Najran bomber was a 35-year-old Saudi* (<http://www.arabnews.com/featured/news/826976>, 25. 3. 2019).

Arab News (2016). *Attack on Al-Ahsa mosque leaves several dead* (<http://www.arabnews.com/featured/news/872236>, 25. 3. 2019).

Arab News (2018). *Saudi Arabian troops continue joint military drills with US armed forces* (<http://www.arabnews.com/node/1371556/saudi-arabia>, 24. 4. 2019).

Boon, K. E. – Lovelace, D. C. – Huq, A. (2010). *Terrorist Financing and Moneylaundering* (New York: Oxford University Press).

UAE Embassy (2017). *UAE Counterterrorism* (<https://www.uaeembassy.org/about-uae/foreign-policy/uae-counterterrorism>, 11. 7. 2019).

Bakshi, Amar (2011). *Zbigniew Brzezinski on the future of the Middle East*. *CNN*. 30. 3. 2011 (<http://globalpublicsquare.blogs.cnn.com/2011/03/30/zbigniew-brzezinski-on-the-future-of-the-middle-east/>, 10. 7. 2019).

Bayoumy, Yara (2016). *Obama administration arms sales offers to Saudi top \$115 bilion: report*. *Reuters*. 7. 9. 2016 (<https://www.reuters.com/article/us-usa-saudi->

security/obama-administration-arms-sales-offers-to-saudi-top-115-billion-report-idUSKCN11D2JQ, 22. 3. 2019).

Bazzi, Mohamad (2018). Khashoggi's fate isn't a surprise: Trump has emboldened Saudi Arabia. *The Guardian*. 16. 10. 2018 (<https://www.theguardian.com/commentisfree/2018/oct/16/khashoggi-saudi-arabia-bin-salman-trump>, 20. 4. 2019).

Beauchamp, Zack (2016). Beyond oil: the US – Saudi alliance, explained. *VOX*. 6. 1. 2016 (<https://www.vox.com/2016/1/6/10719728/us-saudi-arabia-allies>, 21. 3. 2019).

Blanchard, Christopher M. (2008). Saudi Arabia: Background and U.S. relations. *CRS Issue Brief for Congress*. 22. 5. 2008 (http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:aNewjwygHWUJ:research.policyarchive.org/2908_Previous_Version_2008-05-22.pdf+&cd=1&hl=cs&ct=clnk&gl=cz, 23. 3. 2019).

Blanchard, Christopher M. (2018). Saudi Arabia: Background and U.S. relations. *CRS Issue Brief for Congress*. 21. 9. 2018 (<https://fas.org/sgp/crs/mideast/RL33533.pdf>, 23. 3. 2019).

Business Standard (2018). *UAE, US kick off two-week joint military exercise* (https://www.business-standard.com/article/news-ians/uae-us-kick-off-two-week-joint-military-exercise-118102200035_1.html, 24. 4. 2019).

ČT24 (2017). *Trump jedná v Saúdské Arábii: Podepsány kontrakty za 350 milionů dolarů* (<https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/2125122-trump-jedna-v-saudske-arabii-podepsany-kontrakty-za-350-miliard-dolaru>, 21. 3. 2019).

ČTK (2015). *USA chtějí vojensky bránit arabské spojení v Perském zálivu* (<https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/usa-chteji-vojensky-branit-arabske-spojence-v-perskem-zalivu/r~ea7d977afa8b11e498af002590604f2e/>, 5. 2. 2019).

ČTK (2018). *Odstupujeme od jaderné smlouvy s Íránem a uvalíme na něj ty nejpřísnější sankce, oznámil Trump* (https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/donald-trump-iran-dohoda-jaderne-zbrane_1805081945_pj, 22. 3. 2019).

ČTKa (2018). *Neochvějný partner Saúdské Arábie. USA budou podle Trumpa stát za Rijádem i přes vraždu Chášukdžího* (https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/donald-trump-chasukdzi-usa-amerika-saudska-arabie-rijad-turecko-vrazda-novinare_1811201958_gol, 21. 3. 2019).

Felenda, Šimon (2019). Kongres varuje Trumpa před poskytnutím jaderné technologie Saúdům, mohli by je zneužít na zbraně. *Seznam Zprávy*. 20. 2. 2019 (<https://www.seznamzpravy.cz/clanek/kongres-varuje-trumpa-pred-poskytnutim-jaderne-technologie-saudum-mohli-by-ji-zneuzit-na-zbrane-66538>, 22. 3. 2019).

Fleurant, Aude – Wezeman, Pieter D. – Wezeman, Siemon T. – Tian, Nan (2017). Trends In International Arms Transfers, 2016. *SIPRI Fact Sheet*. Únor 2017 (<https://www.sipri.org/sites/default/files/Trends-in-international-arms-transfers-2016.pdf>, 22. 6. 2019).

Guyer, Jonathan (2019). Needed: A U.S. Policy on Saudi Arabia. *The American Prospect*. 18. 3. 2019 (<https://prospect.org/article/needed-us-policy-on-saudi-arabia>, 10. 7. 2019).

Hancock, John S. (2015). *The Eagle In the Desert: The Origins of the U.S. – Saudi Arabian Security Partnership* [disertační práce] (Monterey, California: Naval Postgraduate School).

Hancock, S. John (2015). *The Eagle In the Desert: The Origins of the U.S. – Saudi Arabian Security Partnership* [disertační práce] (Monterey, California: Naval Postgraduate School).

Harris Corporation (nedatováno). (<https://www.harris.com/about>, 25. 3. 2019).

Harris, Tom (nedatováno). How Smart Bombs Work. *Howstuffworks*. (<https://science.howstuffworks.com/smart-bomb.htm>, 22. 3. 2019).

Henderson, Simon (2006). Al-Qaeda Attack on Abqaiq: The Vulnerability of Saudi Oil. *The Washington Institute*. 28. 2. 2006 (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/view/al-qaeda-attack-on-abqaiq-the-vulnerability-of-saudi-oil>, 23. 3. 2019).

iDNES.cz (2004). *Al-Kajda zabijela v naftařských firmách* (https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/al-kajda-zabijela-v-naftarskych-firmach.A040529_125401_zahranicni_ton?r=zahranicni, 9. 7. 2019).

Katzman, Kenneth (2005). The United Arab Emirates (UAE): Issues for U.S. Policy. *CRS Issue Brief for Congress*. 9. 5. 2005 (<https://apps.dtic.mil/dtic/tr/fulltext/u2/a485881.pdf>, 25. 3. 2019).

Katzman, Kenneth (2010). The United Arab Emirates (UAE): Issues for U.S. Policy. *CRS Issue Brief for Congress*. 23. 6. 2010 (https://www.everycrsreport.com/files/20100623_RS21852_6f136b18c7d470caed7b9e5f9ad16bb662f771f8.pdf, 26. 3. 2019).

Katzman, Kenneth (2011). The United Arab Emirates (UAE): Issues for U.S. Policy. *CRS Issue Brief for Congress*. 23. 5. 2011 (http://usuaebusiness.org/wp-content/uploads/2012/06/CRS-The_United_Arab_Emirates_UAE_Issues_for_US_-Policy.pdf, 25. 3. 2019).

Katzman, Kenneth (2014). The United Arab Emirates (UAE): Issues for U.S. Policy. *CRS Issue Brief for Congress*. 24. 2. 2014 (https://www.everycrsreport.com/files/20140224_RS21852_aed645af85536091da36368888108accf26ad1ce.pdf, 25. 3. 2019).

Katzman, Kenneth (2019). The United Arab Emirates (UAE): Issues for U.S. Policy. *CRS Issue Brief for Congress*. 13. 2. 2019 (<https://fas.org/sgp/crs/mideast/RS21852.pdf>, 25. 3. 2019).

Khan, Taimur (2014). Joint US-UAE Task Force to Choke off ISIL Funding (<https://www.thenational.ae/world/joint-us-uae-task-force-to-choke-off-isilfunding-1.265483>, 9. 7. 2019).

Knodell, Kevin (2017). Is the United Arab Emirates America's Best Friend in Middle East? As with all relationships, it's complicated. *Medium*. 9. 2. 2017 (<https://medium.com/war-is-boring/is-the-united-arab-emirates-americas-best-friend-in-middle-east-281bd5c38ed5>, 28. 3. 2019).

Landler, Mark – Myers, Lee Steven (2011). With \$30 Billion Arms Deal, U.S. Bolsters Saudi Ties. *The New York Times*. 29. 12. 2011 (<https://www.nytimes.com/2011/12/30/world/middleeast/with-30-billion-arms-deal-united-states-bolsters-ties-to-saudi-arabia.html>, 22. 3. 2019).

Malnick, Edward – Heighton, Luke (2017). UAE warned US it could end intelligence cooperation over 9/11 victims claims. *The Telegraph*. 21. 6. 2017 (<https://www.telegraph.co.uk/news/2017/06/21/uae-warned-us-could-end-intelligence-cooperation-911-victims/>, 25. 3. 2019).

Marcetic, Branko (2018). Obama Didn't Coddle the Saudis? Yes, He Did. *Jacobyn*. 23. 10. 2018 (<https://jacobinmag.com/2018/10/obama-saudi-arabia-trump-appeasement-coddle>, 21. 3. 2019).

Mason, Robert (2014). Back to Realism for an Enduring U.S.–Saudi Relationship. *Middle East Policy Council* Vol 23 (4).

Ministerstvo vnitra České republiky (nedatováno). *Protiteroristický výbor Organizace spojených národů* (<https://www.mvcr.cz/clanek/protiteroristicky-vybor-organizace-spojenych-narodu.aspx>, 23. 3. 2019).

Nuclear Threat Initiative (2008). *Terror Funds Flow Through Saudi Arabia, U.S. Says* (<https://www.nti.org/gsn/article/terror-funds-flow-through-saudi-arabia-us-says/>, 18. 4. 2019).

Office of the United States Trade Representative (nedatováno). *Saudi Arabia* (<https://ustr.gov/countries-regions/europe-middle-east/middle-east/north-africa/saudi-arabia>. 22. 3. 2019).

Office of the United States Trade Representative (nedatováno). *United Arab Emirates* (<https://ustr.gov/countries-regions/europe-middle-east/middle-east/north-africa/united-arab-emirates>, 25. 3. 2019).

Pivariu, Corneliu (2018). The United Arab Emirates modernizes its intelligence services. *Diplomat Magazine*. 3. 2. 2018 (<http://www.diplomatmagazine.nl/2018/02/03/united-arab-emirates-modernizes-intelligence-services/>, 25. 3. 2019).

Prados, Alfred S. (2005). Saudi Arabia: Current Issues and U.S. relations. *CRS Issue Brief for Congress*. 28. 4. 2005 (<https://fas.org/asmp/resources/govern/109th/CRSIB93113.pdf>, 21. 3. 2019).

Prados, Alfred S. (2006). Saudi Arabia: Current Issues and U.S. relations. *CRS Issue Brief for Congress*. 24. 2. 2006 (<https://fas.org/sgp/crs/mideast/IB93113.pdf>, 23. 3. 2019).

Rollins, John (2011). Al Qaeda and Affiliates: Historical Perspective, Global Presence, and Implications for U.S. Policy. *Congressional Research Service*. 25. 1. 2011 (<https://fas.org/sgp/crs/terror/R41070.pdf>, 24. 3. 2019).

Sambidge, Andy (2014). UAE eyes \$150 millions US Marine Corps training deal. *Arabian business*. 12. 1. 2004 (<https://www.arabianbusiness.com/uae-eyes-150m-us-marine-corps-training-deal-534260.html>, 25. 6. 2019).

Spillius, Alex (2010). US secures record \$60 billion arms sale to Saudi Arabia. *The Telegraph*. 13. 9. 2010 (<https://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/northamerica/usa/8000747/US-secures-record-60-billion-arms-sale-to-Saudi-Arabia.html>, 21. 3. 2019).

Stein, Aaron (2009). U.S. - UAE Nuclear Cooperation. *THE NUCLEAR THREAT INITIATIVE* (<https://www.nti.org/analysis/articles/us-uae-nuclear-cooperation/>, 11. 7. 2019).

Stewart, Phil (2017). U.S. signs new defense accord with Gulf ally UAE. Reuters. 16. 5. 2017 (<https://www.reuters.com/article/us-usa-emirates-military-idUSKCN18C1TN>, 26. 3. 2019).

The Washington Post (2005). *Text of President Bush's 2005 State of the Union Address* (http://www.washingtonpost.com/wp-srv/politics/transcripts/bushtext_020205.html, 20. 4. 2019).

U.S. Department of State (2008). *U.S.-Saudi Arabia Memorandum of Understanding on Nuclear Energy Cooperation* (<https://2001-2009.state.gov/r/pa/prs/ps/2008/may/104961.htm>, 9. 7. 2019).

U.S. Department of State (2018). *U.S. Relations with United Arab Emirates* (<https://www.state.gov/r/pa/ei/bgn/5444.htm>, 25. 3. 2019).

U.S. Department of State (2019). *U.S. Security Cooperation with Saudi Arabia* (<https://www.state.gov/t/pm/rls/fs/2019/288671.htm>, 21. 3. 2019).

Vavrouška, Petr – Hromádka, Martin – Furda, Šárka (2003). Sebevražedné útoky v Rijádu zabily 91 lidí. *IRozhlas* (https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/sebevrazedne-utoky-v-rijadu-zabily-91-lidi_200305132059_mhromadka, 11. 7. 2019).

Webb, Whitney (2018). US Military to Train Saudi Pilots on American Soil Despite Outrage Over Yemen „War Crimes“. *Mint Press News*. 31. 8. 2018 (<https://www.mintpressnews.com/us-military-to-train-saudi-pilots-on-american-soil-despite-outrage-over-war-crimes-in-yemen/248592/>, 25. 6. 2019).

Pollack, Joshua (2002). Saudi Arabia and the United States 1931–2002. *Middle East Review of International Affairs*, Vol. 6, No. 3, s. 77–102.

Al Otaiba, Yousef (2016). UAE Ambassador: Fifteen years after 9/11 it is Arab who have the most at stake. *Fox News*. 10. 9. 2016

(<https://www.foxnews.com/opinion/uae-ambassador-fifteen-years-after-9-11-it-is-arabs-who-have-the-most-at-stake>, 26. 3. 2019).

Shalal, Andrea (2015). U.S. approves \$1,29 bilion sale of smart bombs to Saudi Arabia. *Reuters*. 16. 11. 2015 (<https://www.reuters.com/article/us-saudi-usa-arms-idUSKCN0T51NC20151116>, 22. 3. 2019).

Sayegh, Al Fatma (2004). Post-9/11 Changes in the Gulf: The Case of the UAE. *Middle East Policy Council* Vol 11 (2).

RESUMÉ

In my bachelor thesis I focused on the security and military cooperation of the United States of America with Saudi Arabia and with the United Arab Emirates. The main goal of my bachelor thesis was to present the forms, possibilities and limits of US security and strategic cooperation with Saudi Arabia and the United Arab Emirates. I focused on the period from 2001 till 2018. The reason why I chose this time period were terrorist attacks which took place in 2001 in New York. Saudi Arabia and UAE were the countries from which the vast majority of attackers came. The United States have established close security military cooperation with both countries during this time period, when the United States have sold billions of dollars of weapons, aircraft and other security assets to Saudi Arabia and the United Arab Emirates. The USA, after the terrorist attacks in New York in September 2001, focused on the fight against terrorism with these countries. In Saudi Arabia, since 2001, there have been many terrorist groups with which the US and Saudi forces have had to fight. Despite the large losses of civilian casualties, the country managed to get into a calm, even though there is still a danger of terrorist attacks in the country. Although in the United Arab Emirates the terrorist attacks have been calmed down and the risk of any terrorist attack is very low, the country cooperates with the United States against the terrorism. Together, both countries are trying to prevent any potential danger. But what is a huge problem for the cooperation of the two countries with the United States is that, despite major financial assistance, it is still not possible to prevent the financing of terrorism from Saudi Arabia and the United Arab Emirates. In particular, Saudi Arabia, despite the adoption of new financial laws and the creation of new barriers to terrorist financing in cooperation with the US, is still regarded as a country that is highly inclined to terrorists and it is still considered to be the most terrorism contributing country in the world. It is precisely the financing of terrorism that I consider a big limit to mutual cooperation.